

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξαχθὴν παιδικῶν περιοδικῶν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐκπαιδευτικὸν ἔργον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΗΛΗΡΩΤΕΑ

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμῶς 100. Ἐξέμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατημ. 50.— Ἀμερικῆς Δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελίνια 10.

Ἐξέμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἰ συνδρομαὶ ἀρχίζου τὴν 1ην οὐδὴποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδὸς Ἐδριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 4 Ὀκτωβρίου 1930

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 44

Ἡ ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET WEBSTER-STOWE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

— Μάσσα Τζώρτζη! εἶπε ὁ Τόμ, μισανούγοντας τὰ μάτια. Μάσσα Τζώρτζη! ξαναεἶπε σὰ νὰ μὴν καταλάβαινε τί ἔλεγε.

Σιγά-σιγά ὁμως, τὸνομα αὐτὸ εἰσαχρούσε στὸ πνεῦμα του. Τὸ θαμπὸ βλέμμα του ξεκαθάρισε καὶ ὄλο τὸ πρόσωπό του φωτίστηκε ἀπὸ ξαφνικὴ χαρὰ. Ἐνωσε τὰ χέρια του, ποὺ εἶχαν ἀρχίσει νὰ παγώνουν, καὶ δάκρυα πρόβαλαν στὰ μάτια του.

— Ἄς εἶναι εὐλογημένο τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ψιθύρισε Δὲ μὲ ξέχασαν! Τώρα θὰ πεθάνω εὐτυχισμένος. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τ' ὄνομά του!

— Δὲ θὰ πεθάνεις, μπάρμπα-Τόμ, δὲν πρέπει νὰ πεθάνεις! Ἐγὼ ἦρθα γιὰ νὰ σ' ἀγοράσω καὶ νὰ σὲ πάρω πάλι σπιτί, εἶπε ὁ Τζώρτζης ὀρηκτικά.

— Ὁ, μάσσα Τζώρτζη, ἔρχεστε πολὺ ἀργά. Μ' ἀγόρασε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ μὲ πάρει κοντά του. Εἶμ' εὐχαριστημένος. Ὁ οὐρανὸς εἶναι χώρα καλύτερη ἀπὸ τὸ Κέντουικ.

— Ὅχι, δὲ θὰ πεθάνεις, μπάρμπα-Τόμ. Ραγίζει ἡ καρδιά μου νὰ συλλογίζομαι τί ὑπόφερτες, δυστυχισμένε Τόμ!

— Μὴ μὲ λέτε δυστυχισμένο, εἶπε, ὁ Τόμ μ' ἐπισημότητα. Ἡ μουν δυστυχισμένος, ἀλλὰ δὲν εἶμαι πιά. Τώρα ἔφτασα μπροστά στὴν πόλη καὶ σὲ λίγο θὰ μπόω μέσα στὴ δόξα. Μάσσα Τζώρτζη, ὁ οὐρανὸς εἶναι κοντά μου, ὁ Θεὸς μούδωσε τὴ νίκη!

Ὁ Τζώρτζης ἀκουσε μὲ θαυμασμό τὰ σταθερὰ αὐτὰ λόγια καὶ κόιταξε ἀμίλητος τὸν παλιὸ του φίλο.

Ὁ Τόμ τοῦπιασε τὸ χέρι καὶ ε-

ξακολούθησε μὲ παρακλητικὴ φωνή:

— Στὴ Χλόη δὲ θὰ παῖτε σὲ τί χάλια μὲ βρήκατε. Θὰ ἦταν φρενερὰ γιὰ τὴν κακομοῖρα! Πῆτε τῆς μοναχὰ ὅτι πηγαίνω στὴ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ δὲ μπορῶ νὰ μείνω ἐδῶ γιὰ τὸ χατήρι κανενός. Πῆτε τῆς ἀκόμη ὅτι ὁ Κύριος

«Τὸν ἔβαλαν στὸ λάκκο καὶ τὸν σκέπασαν μὲ χῶμα δίχως νὰ μιλοῦν...» (Σελ. 518, στ. β').

στάθηκε πάντα στὸ πλευρὸ μου καὶ μὲ βοήθησε νὰ τὰ διαφέρω ὄλα. Καὶ τὰ παιδάκια μου—ἂ, ἡ καρδιά μου ράγιζε ὅταν τὰ συλλογίζομαι. Πῆτε τους ν' ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο μου. Χαιρετήστε τὴν ἀφέντην καὶ τὴν κυρία καὶ ὄλους τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν ξέρει, μάσσα Τζώρτζη. Μοῦ φαίνεται πὼς ἀγαπᾷ ὄλο τὸν κόσμο. Τίποτ' ἄλλο δὲν ἀπομένει ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Καλέ μου μάσσα Τζώρτζη, τί ὄρατο νὰ εἶναι κανεὶς χριστιανός!

Τὴ στιγμή ἐκείνη, φάνηκε στὴν πόρτα ὁ Λεγκρή. Ἐρριξε μιὰ ματιά θυμωμένη μέσα στὸ ἑπόστεγο καὶ ἀπομακρόνθηκε μὲ προσποιητὴ ἀδιαφορία.

— Σατανά! ψιθύρισε ὀρηκτικῶς ὁ Τζώρτζης. Ὅσα τὰ πληρώσεις ὄλα καὶ γρήγορα μάλιστα!

— Σιωπή, μάσσα! εἶπε ὁ Τόμ. Δὲν πρέπει νὰ σκέπτεστε ἐτοι. Δὲ μοῦκανε κανένα κακό. Μοῦ ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ οὐρανοῦ, αὐτὸ εἶν' ὄλο.

Ἡ στίγματα δύναμη ποῦ τοῦφερε ἡ χαρὰ μὲλεις εἶδε τὸν Τζώρτζη, ἔσβυσε καὶ πάλι, καὶ ξαφνικὴ ἀδυναμία τὸν κυρίευσε. Τὰ μάτια του ἐκλείσαν, καὶ στὸ πρόσωπό του φάνηκε ἡ μυστηριώδης ἐκείνη καὶ ἀνεξιχνίαστη μεταβολή, ποῦ προαναγγέλλει τὸ πλησίασμα τοῦ θανάτου. Ἡ ἀναπνοή του ἔγινε δύσκολη, τὸ στήθος του ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε μὲ κόπο, ἀλλὰ ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου του φανερώανε ἕνα συναίσθημα νίκης.

Ὁ Τζώρτζης κάθισε, μὲ σεβασμὸ καὶ συγκίνηση. Τοῦ φαινόταν ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἦταν ἱερός, καὶ ὅταν ἐκλείσει τὰ μάτια τοῦ νεκροῦ, μόνον μιὰ σκέψη γέμιζε τὸ νοῦ του, ἡ τελευταία σκέψη τοῦ μαρτυρικοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου. Τί ὄρατο,

του είχε πει, να είναι κανείς χριστιανός! Γύρισε πίσω του κι' αντίκρυος τὸ Λεγκρή, πὸ στεκόταν σκυθρωπὸς ἀπὸ πίσω του.

Ὁ συγκινητικὸς αὐτὸς θάνατος εἶχε καταπραῖνει τὴν ὀργή του εὐγενικοῦ νέου. Ἡ παρουσία τοῦ Λεγκρή δὲν τοῦ φερνε πιά θυμὸ. Ἡ μὴν του ἐπιθυμία ἦταν ν' ἀπομακρυνθεῖ ἀπ' αὐτὸν καὶ νὰ ἀνταλλάξει ἕσο τὸ δυνατό λιγότερα λόγια μαζί του.

Κοίταξε κατὰματα τὸν ἀσυνείδητο ἔκεινο ἐγκληματῆ καί, δείχνοντάς του τὸ νεκρὸ, τοῦ εἶπε ἀπλά:

— Ἐβγαλες ἀπ' αὐτὸν ὅτι μποροῦσες νὰ βγάλεις. Τί πρέπει νὰ σοὶ πληρώσω γιὰ τὸ σῶμα του; Θέλω νὰ τὸ πάρω καὶ νὰ τὸ θάψω ὅπως πρέπει.

— Δὲν πούλω μούρους πεθαμένους, ἀποκρίθηκε ἄγρια ὁ Λεγκρή. Μπορεῖς νὰ τὸν πάρεις καὶ νὰ τὸν θάψεις ὅπου θέλεις.

— Παιδιά, εἶπε προσταχτικά ὁ Τζώρτζης σὲ δύο τρεῖς μούρους πὸ στεκόταν ἐκεῖ καὶ κοίταζαν τὸ νεκρὸ, βοηθήστε με νὰ τὸν πάρω στ' ἀμάξι μου καὶ φέρετε μου ἕνα φυτῆρι.

Ὁ ἕνας ἔτρεψε νὰ φέρει τὸ φυτῆρι, ἐνῶ οἱ ἄλλοι βοήθησαν τὸ Τζώρτζη νὰ κουβαλήσει τὸ λειψάνο ὡς τὴν ἀμαξία του.

Ὁ νέος δὲν εἶπε τίποτα στὸ Λεγκρή, οὔτε καὶ τοῦρριξε ματιά. Ὁ ἄλλος πάλι τὸν ἀφίσε νὰ δίνει διαταγὲς μέσα στὸ δικό του χτήμα, δίχως νὰ λέει τίποτα. Στεκόταν ἐκεῖ σφυρίζοντας μὲ προσποιητὴ ἀδιαφορία κι' ὕστερα ἀκολούθησε κι' αὐτὸς ὡς τ' ἀμάξι.

Ὁ Τζώρτζης ἀπλωσε τὸ μανδύα του, ἔβαλε ἀπάνω τὸ σῶμα καὶ τὸ τὸλιξε προσεχτικά. Ὑστερα γύρισε, κοίταξε πάλι κατὰματα τὸ Λεγκρή καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲ σοὺ εἶπα ἀκόμη τί σκέπτομαι γιὰ τὸ φρικτὸ ἐγκλημα. Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κατάλληλος τόπος. Ἀλλὰ τὸ ἄθωο αὐτὸ αἷμα θὰ πάρει ἐκδίκηση. Θὰ καταγγεῖλω αὐτὸ τὸ φόνο στὸ πρῶτο δικαστήριον, πὸ θὰ συναντήσω στὸ δρόμο μου.

— Κάνετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε, ἀπάντησε ὁ Λεγκρή μὲ περιφρονητικὸ ὕφος. Καί τί μάρτυρες θάχετε καὶ τί ἀποδείξεις; Εἶμαι περιεργὸς νὰ τὸ ἴδω!

Ὁ Τζώρτζης κατέλαβε πόσο δικαιολογημένο ἦταν τὸ θῆρας τοῦ κακούργου. Κανείς λευκὸς δὲν ὑπῆρχε ἐκεῖ, καὶ τὰ δικαστήρια τῶν Νοτίων Πολιτειῶν δὲν δεχόνταν τότε τοὺς μούρους γιὰ μάρτυρες... Ὁ Τζώρτζης θαρροῦσε ὅτι μὲ τὴ φωνή τοῦ δικαίου θὰ κἀτάβαινε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἢ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Μὰ τὰ πράγματα ἦταν διαφορετικά.

— Ὁχι, ἀδερφέ! Πολλὴ φασαρία γιὰ ἕναν ἀράχη! εἶπε ὁ Λεγκρή.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἀναψαν τὴ φωτιά μέσα στὴν καρδιά τοῦ Τζώρτζη, πὸ ἦταν εὐερέθιστος, ὅπως ὄλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Κέντουκου. Γύρισε μονομιᾶς καὶ μ' ἕνα φοβερὸ χτύπημα ξάπλωσε χάμα τὸ Λεγκρή. Ἄν τὸν ἔβλεπε κανεὶς ἐκείνη τὴ στιγμή, ἀναμμένον ἀπὸ τὸ θυμὸ, νὰ χτυπᾷ τὸν κακούργο σωρικισμένον χάμα, θὰ τὸν ἔπερνε γιὰ τὸ θριαμβευτὴ καὶ δμῶνόμο του Ἅγιο, πὸ σκότωσε τὸν Δράκοντα.

Σὲ μερικὸς ἀνθρώπους τὸ ξύλο κἀνεὶ καλὸ, γιατί ποῦθουν ξαρκινὰ σεχσιμὸ γιὰ καὶ τὴν οὐδὸν καὶ νὰ κεντρίζονται στὸ χῶμα. Ὁ Λεγκρή ἦταν ἀπ' αὐτούς. Σηκώθηκε, τινάχτηκε καὶ παρακολούθησε μὲ τὸ βλέμμα τὴν ἀμαξία, πὸ ἀπομακρυνόταν, κοιτάζοντάς τὴν μὲ με-

«Ἐγὼ ἦρθα γιὰ νὰ σ' ἀγοράσω καὶ νὰ σὲ πάρω πάλι σπιτί...» (Σελ. 517, στ. α')

γάλο σεχασμό. Δὲν ἀνοῖξε τὸ στόμα, παρὰ μόνον δταν ἡ ἀμαξία ἐξαφανίστηκε πιά.

Πρὶν ἔμπει στὸ χτήμα, ὁ Τζώρτζης εἶχε προσέξει ἕνα λόφο μὲ μερικὰ δεντράκια. Ἐκεῖ πάνω ἔσκαφε ἕνα τάφο.

— Νὰ τοῦ βγάλουμε τὸ μανδύα; ρώτησαν οἱ μαῦροι, δταν ὁ λάκκος ἦταν ἑτοιμος.

— Ὁχι, ὄχι, νὰ τὸν θάψετε μαζί. Φτωχὲ Τόμ, εἶναι τὸ μόνο πὸ μπόρεσα νὰ σοὺ δώσω.

Τὸν ἔβαλαν στὸ λάκκο καὶ τὸν σκέπασαν μὲ χῶμα, δίχως νὰ μιλοῦν. Ὑστερα ἔσπειραν λίγη χλόη πάνω στὸν τάφο.

— Μπορεῖτε νὰ πηγαίνετε, εἶπε ὁ Τζώρτζης, δίνοντάς τους ἀπὸ ἕνα νόμιμα.

— Ἐκεῖνοι ὁμως κοντοστάκονταν. — Ἄν ὁ Ἄφέντης ἤθελε νὰ μᾶς ἀγοράσει, φιδύρισε δειλὰ ὁ ἕνας.

— Θὰ τὸν ὑπερηρέσουμε πολὺ πιστὰ! πρόσθεσε ὁ ἄλλος.

— Ἡ ζωὴ εἶναι σκληρὴ ἐδῶ. Μάσσα, εἶπε πάλι ὁ πρῶτος. Ἀγοράστε μας, ἂν θέλετε!

— Δὲ μπορῶ, ἀλλοίμονο! εἶπε ὁ Τζώρτζης, καταπνίγοντας μὲ κόπο τὴ λύπη του. Δυστυχῶς, μοὺ εἶναι ἀδύνατο! Οἱ φτωχοὶ οἱ σκλάβοι ἀπομακρύνθηκαν βουβοὶ καὶ τσικιομένοι ἀπὸ τὴ δυστυχία.

— Θεὲ αἰώνιε, φιδύρισε ὁ Τζώρτζης, γονατίζοντας πάνω στὸν τάφο τοῦ φίλου του, σὲ πέρνω μάρτυρα ὅτι ἀπὸ τὴν ὥρα αὐτὴ θὰ κάμω κάθε τι πὸ μπόρει νὰ κάνει ἄνθρωπος, γιὰ νὰ λωρῶσαι τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὴν πληγὴ τῆς δουλείας.

Κανένα μνημεῖο δὲ σημάδευε τὴ θέσθ ὅπου ἀναπαύεται ὁ μαρμαίνα-Τόμ.

Ἀλλὰ καὶ δὲ χρειάζεται. Ὁ Κύριος ξέρει πὸ εἶναι καὶ θὰ τὸν κἀλέσει πάλι, δταν ξαναρθεῖ μὲ δλη του τὴ δόξα. Γιατὸν εἶπε ὁ Χριστὸς αὐτὰ τὰ λόγια: «Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ

Φυγὴ τῆς Ἐμμελίνας καὶ τῆς Κάσου

Τὴν ἐπομένη τοῦ θανάτου τοῦ Τόμ, ὁ Λεγκρή πῆγε σὲ μιὰ γειτονικὴ πόλη γιὰ νὰ παρευρεθεῖ σ' ἕνα γλέντι καὶ γύρισε ἀργὰ κατὰκοπος, ἔπασε καὶ κοιμήθηκε βαθιά.

Ἡ Κάσου διέλεξε αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, γιὰ νὰ φύγει μαζί μὲ τὴν Ἐμμελίνα. Γλύστησαν πλῆθι στὴ δεντροστοιχία καὶ διευθύνθηκαν πρὸς τὸ μεγάλο δρόμο.

Κόντευε νὰ ξημερώσει, δταν οἱ δύο γυναῖκες σταμάτησαν μπροστὰ σὲ μιὰ δεντροστοιχία ὅχι μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη. Ἡ Κάσου ἦταν ντυμένη δόμαυρα, σὰν Ἰσπανὴ κρεολή.

Ἐνα πικρὸ βέλο ἐκρυβε τὸ πρόσωπό της. Εἶχαν συμφωνήσει νὰ περάσει ἡ Κάσου γιὰ κρεολὴ κυρία καὶ ἡ Ἐμμελίνα γιὰ ὑπερέτρια της.

Ἡ Κάσου εἶχε μεγαλώσει μέσα σὲ ἀριστοκρατικὰ σπιτία κι' εἶχε ἀπὸ μικρὴ ἀέρα καὶ τρόπους ἀριστοκρατικούς. Φόρεσε καί τ' ἀπομεινάρια ἀπὸ παλιὰ πλούσια φορέματά της, καὶ μερικὰ κοσμήματα, πὸ ταίριαζαν στὸ ρόλο της.

Σταμάτησε σ' ἕνα μαγαζί, ὅπου πουλοῦσαν βαλίτσες. Ἀγόρασε μιὰ πολὺ καλὴ καὶ παρακάλεσε τὸν ἑμπορὸ νὰ τῆς τὴν κουβαλήσει. Ἐτοί λοιπὸν ἔκαμε τὴν ἐμφάνισή της στὸ μικρὸ ξενοδοχεῖο τοῦ τόπου, ἐνῶ πίσω της ἀκολουθοῦσε ὁ ὑπερέτης φορτωμένος τὴ βαλίτσα καὶ ἡ Ἐμμελίνα μὲ τὴν τσάντα της. Πῶς νὰ μὴ τὴν περᾶσουν γιὰ μιὰ ἀριστοκράτισσα!

Ὁ πρῶτος πὸ ἀπάντησε ἦταν ὁ Τζώρτζης Σέλμου. Στεκόταν καὶ περιμένε νάρθει τὸ πλοῖο.

Ἀπὸ τὴ σοφίτα της ἡ Κάσου τὸν εἶχε ἴδει χθές, δταν ἔπερνε τὸ σῶμα τοῦ Τόμ καὶ εἶχε παρακολούθησει ὅλα ὅσα συνέβησαν ὕστερα μὲ τὸ Λεγκρή. Γιατὸ τὸν κοίταξε μ' ἐμπιστοσύνη καὶ μὲ χαρὰ τῆς ἔμαθε ὅτι περιμένε κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο βαπόρι.

Οἱ τρόποι τῆς Κάσου καὶ τὸ χρῆμα πὸ ἔξεδεε χωρὶς νὰ τὸ μετρᾷ, ἦταν ἱκανὰ νὰ διαλύσουν κάθε ὑποψία ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ξενοδοχείου. Ὑποπεύεται κανεὶς ἐκείνους, πὸ καλοπληρώνουν;

Κατὰ τὸ σουρουπίωμα, ἔφτασε τὸ πλοῖο. Ὁ Τζώρτζης, μὲ τὴν εὐγένεια πὸ χαρκτηρίζει ὅλους τοὺς Κεντουκιανούς, βοήθησε τὴν Κάσου νὰ ἐπιβιβασθεῖ καὶ φρόντισε νὰ τῆς δώσουν καλὴ καμπίνα.

Ἡ Κάσου προσποιήθηκε ἀδιαθεσία κι' ἔμεινε κλεισμένη μέσα στὴν καμπίνα της, σ' ὄλο τὸ ταξίδι στὸν Κόκκινον Ποταμὸ, μαζί μὲ τὴν ὑπερέτρια της.

Ὅταν ἔφτασαν στὸ Μισσοσιππὴ, ὁ Τζώρτζης, ἀφοῦ ἔμαθε ὅτι ἡ ξένη κυρία θὰ ταξίδευε ὅπως κι' αὐτὸς στὸν ποταμὸ, προσφέρθηκε νὰ τῆς κρατήσει καμπίνα στὸ πλοῖο πὸ θάπερνε κι' ὁ ἴδιος.

Καὶ νὰ τώρα, οἱ τρεῖς γνώριμοί μας, ταξιδεύουν μαζί ἀπάνω στὸν «Κιγκινάτο». Ἡ Κάσου ἀποφάσισε πιά νὰ φανερώσει τὸ μυστικὸ της στὸ Τζώρτζη καὶ νὰ βασιστεῖ στὴν εὐγένεια τοῦ χαρακτήρα του.

Ὁ Τζώρτζης δὲ μποροῦσε νὰ θυμηθεῖ δίχως ἀγανάκτηση τὸ πρόσωπο τοῦ Λεγκρή, γιατὸ συμπάθησε ἀμέσως τίς δύο φυγάδες καὶ τίς βεβαίωσε ὅτι θὰ τίς προστάτευε μὲ δλη του τὴ δύναμη.

Ἡ γειτονικὴ καμπίνα ἦταν μιανῆς Γαλλίδας, τῆς κυρίας Ντετοῦ, πὸ ταξίδευε μαζί μὲ τὸ παιδάκι της, ἕνα κοριτσάκι ὡς ἔντεκα χρόνων.

Ἡ κυρία αὐτὴ ἄκουσε ὅτι ὁ Τζώρτζης ἦταν ἀπὸ τὸ Κέντουκου καὶ ζήτησε νὰ τὸν γνωρίσει. Τὸν ρώτησε λεπτομερῶς γιὰ τὴ χώρα, αὐτὴ, ὅπου εἶχε περάσει, καθὼς ἔλεγε, τὴν παιδικὴ τῆς ἡλικία. Ὁ Τζώρτζης ἄκουσε μὲ ἐκπληξή του, ὅτι ἡ κυρία αὐτὴ εἶχε ζήσει σ' ἕνα χτήμα πλῆθι στὸ δικό του.

— Γνωρίζετε, τὸν ρώτησε ἡ κυρία Ντετοῦ, ἕνα κύριο, πὸ κατοικεῖ κοντὰ στὸ χτήμα σας καὶ λέγεται Χάρρις;

— Ὑπάρχει ἕνας κύριος μ' αὐτὸ τὸ νομα στὸν τόπο μας, ἀλλὰ δὲν εἶχαμε ποτὲ σχέσεις μαζί του.

— Εἶναι μεγάλος ἰδιοκτήτης σκλάβων, εἶπε ἡ κυρία Ντετοῦ μὲ ἐνδιαφέρον ζωηρὸ, πὸ δὲν ἤθελε καὶ νὰ τὸ φανερώσει.

— Ναι, κυρία, εἶπε ξαφνισμένος ὁ Τζώρτζης.

— Ἀκούσατε ποτέ... ἢ μάλλον ξέρετε ὅτι εἶχε ἕνα σκλάβο, πὸ τὸν ἔλεγε Γιώργη;

— Τὸ Γιώργη; Μὰ βέβαια, τὸν γνω-

ρίζω. Ἐχει πάρει γυναῖκα μὲ ὑπερέτρια τῆς μητέρας μου. Ἐφυγε ὁμως γιὰ τὸν Καναδά.

— Ἐφυγε! εἶπε ζωηρὰ ἡ κυρία Ντετοῦ. Δόξα σοὶ ὁ Θεός!

Ὑστερα, κρύβοντας τὸ πρόσωπό της στὰ χέρια της, εἶπε:

— Εἶναι ἀδελφός μου!

— Εἶναι δυνατό; εἶπε ὁ Τζώρτζης κοιτάζοντας προσεχτικά τὴν κυρία Ντετοῦ.

— Ἦταν παιδάκι ἀκόμη, δταν ἐμένα μὲ πούλησαν στὰ Νότια. Μ' ἀγόρασε ἕνας καλὸς καὶ εὐγενικὸς ἄνθρωπος, πὸ μὲ πῆρε μαζί του στὶς Δυτικὲς Ἰνδίες, μὲ ἔλευθέρωσε καὶ μὲ πῆρε γυναῖκα του. Πέθανε τώρα τελευταία κι' ἐγὼ γύρισα στὸ Κέντουκου γιὰ νὰ ξαναβρῶ τὸν ἀδελφὸ μου καὶ νὰ τὸν ἀγοράσω. Τὴ γυναῖκα εἶχε πάρει:

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΩΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ... ΣΚΕΨΕΙΣ

Μπορεῖ κανεὶς γενικὰ νὰ ξεχωρίσει τίς σκέψεις τοῦ ἀνθρώπου (γιὰ τῶν ζώων ποῖος ἐγγυᾶται!) σὲ δύο κατηγορίες: σὲ προσωπικὲς καὶ σὲ γενικὲς. Π.χ. «Τὸ ἀπόγεμα θὰ κάνω ἕναν περίπατο» καὶ «Ὅλα εἶναι ὄρατα στὴν ἀρχή».

Ἀπὸ τὸ δεύτερο εἶδος, οἱ φιλοσοφικὲς ἢ φιλολογικὲς σκέψεις εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία οἱ πῶς ἐνδιαφέρουσες διδακτικὲς, ἂν θέλετε, — μ' ὄλο πὸ ἡ πείρα λένε ὅτι δὲν ἀγοράζονται. — καὶ τεργνές. Καὶ σχεδὸν πάντα τῆς μόδας. Ποῖο περιοδικὸ δὲν καταχώρησε σ' ἕνα μέρος ἀπὸ τίς στηλές του καὶ δύο-τρεῖς σκέψεις μεγάλων ἀνθρώπων, παλαιῶν ἢ συγχρόνων; Ἡ ἀνάγκη ὁμως τῆς... παραγωγῆς ἔφερε ἕνα ξεχειλισμὸν — ὅπως δὲ σ' ὄλα τὰ πράγματα σήμερα — ἀπὸ κοινοτάτες, χιλιοεπιπλάσιες κι' ἀνούσιες σκέψεις.

Ἐδῶ βέβαια, στὸ δικὸ μας σάλονι, δὲν τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ καμμιὰ τέτοια. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, τὰ ἀπορρίπτονται δὲν χωρατεύουν γιὰ τὴ Σ. Σ. Σ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο, οἱ ἀγαπημένοι μας κ. κ. Καμπούρογλους καὶ Chef μᾶς χαρίζουν μιὰ ἀπόλαυση κάθε φορά πὸ μᾶς δίνουν ἀπὸ τίς μαμαραυγνές τους, ὅπως τίς ἔλεγε ὁ ἀλησμόνητος Κουρτίδης.

Θ' ἀξίξε ὁμως τὸν κόπο νὰ ἴδῃ κανεὶς καὶ τὴν ἀδύνατη μεριά, μὲ τὸ φανὸ μάλιστα τοῦ Ἰουλιου Λεκαίτη, τοῦ ἐξυπνότατου γάλλου κριτικοῦ, πὸ ἔσκαπάζει μὲ χιούμορ, ἂν καὶ λίγο ὑπερβολικὰ στὴ διατύπωση, τὸ καλοῦπι τῶν περισσότερων σκέψεων γιὰ νὰ δείξῃ πόσο εἶναι ρηχές.

Οἱ ἴδιες οἱ λέξεις, λέει, καὶ μερικὲς γνωστὲς φράσεις κἀνουν τίς περισσότερες σκέψεις.

Νὰ, πρῶτα ἕνας τύπος πὸ χρησιμοποιεῖται ἀρκετὰ συχνά:

Πρόκειται νὰ βρεθῶν τέσσερα αἰσθηματα, πάθη, ἐλαττώματα, ἀρετές, προ-

σόντα, ἐλλείψεις κτλ, ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ δύο πρῶτα νὰ ἔχουν μεταξὺ τους τὴν ἴδια σχέση μὲ τὰ δύο τελευταία. Τὸ συνειθισμένο σχῆμα εἶναι αὐτό: Α εἶναι πρὸς Β ὅ,τι Γ εἶναι πρὸς Α. Εἶναι φανερὸ ὅτι μόλις βρεῖ κανεὶς τίς δύο πρῶτες λέξεις, κατορθώνει σχεδὸν πάντα νὰ βρῇ τίς ἄλλες δύο. Π.χ. παίρνω μελαγχολία καὶ λύπη σκέπτομαι ἀμέσως τὸ γέλιο καὶ τὴ χαρὰ, καὶ γράφω: «Ἡ μελαγχολία δὲν εἶναι περισσότερο λύπη ἀπ' ὅσο τὸ γέλιο εἶναι χαρὰ.» Τίποτα δὲ θὰ πῆ αὐτὸ βέβαια, ἀλλὰ κανεὶς δὲν θ' ἀμφέβαλλε ὅτι εἶναι... σοφὸ.

Αὐτὴ θὰ τὴν ὀνομάσωμε ἀλυγβετικὴ σκέψη.

Πολλὲς σκέψεις γίνονται μὲ τὴν προϋπόθεση τῶν ἀντιθέσεων. Εἶναι σπάνιο ἢ παράθεση λέξεων πὸ ἐκφράζουν ἀντίθετα νοήματα νὰ μὴ φαίνεται ὅτι σημαίνει κάτι. «Ἡ φιλία γεννιέται ἀπὸ τίς ἐκμυστηρεύσεις...» αὐτὸ δὲ θέλει κόπο νὰ βρεθῇ. Ζητήστε τὴν ἀντίθεση καὶ θὰ βγάλετε αὐτὸ τὸ ἀξίωμα πὸ φαίνεται λεπτὸ καὶ σημαντικό: «Ἡ φιλία γεννιέται ἀπὸ τίς ἐκμυστηρεύσεις καὶ πεθαίνει ἀπ' αὐτές.»

Ἡ πάλι, ἡ λέξη δάκρυ ὡς ἐρχεται στὸ νοῦ καὶ προκαλεῖ ἀμέσως τὴ λέξη χαμόγελο. Μουρμουρίζετε: ὑπάρχουν δάκρυα... ὑπάρχουν δάκρυα... καὶ ἐπειδὴ δὲ θέλετε νὰ πῆτε καμμιὰ κοινολογία, βρίσκετε πρῶτα, ὑποθέτω: «Ὑπάρχουν δάκρυα πὸ εὐχάριστον.»

Ἡ σκέψη ἔγινε: δὲν ἔπεται παρὰ νὰ προσθέσετε «... καὶ χαμόγελα πὸ φέγουν.» Ἐκτός ἂν προτιμάτε: «δάκρυα πὸ γελῶν καὶ χαμόγελα πὸ κλαίει.» Ἡ σκέψη αὐτὴ δὲν εἶναι καθόλου πρῶτης ποιότητος, ἀλλὰ στὴ δεκάτη προσπάθεια θὰ βρῶ ἴσως κάτι καλύτερο — καὶ ἐξ ἄλλου δὲν ἔξετάζω ἐδῶ παρὰ τὴ μέθοδο.

Αὐτὸ τὸ εἶδος εἶναι ἡ ἀντιθετικὴ σκέψη.

Ἄλλοι πασχίζουν νὰ καταπλήξουν τοὺς συγχρόνους τους. Ἀντιλέγουν ἀπότομα, καὶ χωρὶς νὰ φωνάζουν προσοχή, στὴν κοινὴ γνώμη καὶ στὶς πῶς φυσικὲς ἐντυπώσεις. Κράζουν ἔξαφνα: «Δὲν ὑπάρχει χειρότερη ἀλαζονεία ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ταπεινοφροσύνη!» ἢ ἀκόμη: «Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὁ πῶς μισητὸς ὑπολογισμὸς γιατί εἶναι ἕ πῶς βέβαιος». Σχεδὸν πάντα οἱ αἰφνίδιες αὐτὲς παραδοξολογίες φαίνονται νὰ ἔχουν ὕψος βαθύ. Ὅταν κινδυνεύουν νὰ φανοῦν πολὺ ἀθάδεις, μπορεῖ κανεὶς νὰ προσθέσῃ: συχνά, μερικὲς φορές, σὲ μερικὲς περιστάσεις...

Τέτοια σκέψη θὰ τὴν ὀνομάσωμε παραδοξή.

Μετὰ τὸ εἶδος πὸ κἀνει καὶ σχίζει, ἐρχεται τὸ ἀπαλό, ποιητικὸ καὶ ἰδεαλιστικὸ. Μᾶς πληροφορεῖ γιὰ ἕνα αἰσθημα ἢ κάποιον τρόπο ἐνεργείας ἐξαιρετικὰ ὑψηλό, καὶ προσπαθεῖ νὰ δώσῃ κάποιον αἰτία ἢ νὰ βγάλῃ καμμιὰ παρατήρηση

ποδὺν ἀποδεικνύη τὸ πνεῦμα μας ἢ τὴν καρδιά μας. Σ' αὐτὴ τὴν κατηγορίαν ἀνήκουν ὅλοι οἱ συλλογισμοὶ πάνω στὸ θέμα, ὅτι εἶναι καλύτερο ν' ἀγαπάς παρά νὰ σ' ἀγαποῦν. Λένε λοιπὸν θαυμάσια: «Ἐκείνος ποὺ ἀγαπᾷ δὲ μοῦ χρωστᾷ τίποτε, ἀφοῦ τὸν ἀγαπᾷ!» Πολλὲς σκέψεις αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἀρχίζουν ἐστὶ: «Ὑπάρχει κάποια μυστικὴ καλοσύνη... ὑπάρχει δὲν ξέρω ποιά γοητεία...»

«Ἄς ὀνομάσωμε αὐτὲς τὶς σκέψεις Vauvenargues-Joubert (*) ἂν καὶ δὲν θέλω παρὰ νὰ δείξω τὸν τρόπο ἐκφράσεως καὶ τὸν τόνο.

«Ἄλλοτε διαλέγουν προτερήματα ποὺ μοιάζουν ἢ ἐλαττώματα συγγενικά, καὶ ἀγωνίζονται ν' ἀντιληφθοῦν τὴ λεπτὴν χροιά ποὺ τὰ διακρίνει. Ἔστω **κενοδοξία** καὶ **ἀλαζονεία**. Γράφουν τότε θριαμβευτικά: «Ἐπάρχει μικρότερη ἀδύσσοσ μεταξὺ μετριοφροσύνης καὶ ἀλαζονείας παρὰ μεταξὺ ἀλαζονείας καὶ κενοδοξίας».

Αὐτὴ τὴ σκέψη θὰ τὴν ποῦμε **δριμύ**. Μπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς ἀκόμη πιδ κοινὸς χωρὶς νὰ φαίνεται. Παίρνει τὴν πιδ συνειθισμένη σκέψη καὶ τὴς δίνει μὲ μιὰ εἰκόνα μιὰ ἀπρόσπτη νεωτερικὴ ὄψη.

«Ἡ φαντασία μας ξεπερνᾷ συνήθως αὐτὸ ποὺ μᾶς φέρνει ἢ ἀλήθεια.» Νὰ μιὰ σκέψη ὄχι βέβαια ἀπὸ τὶς σπάνιες. «Ἔ, λοιπὸν, ἄς τὴ δουλέψουμε. Σκεπτόμαστε ὅτι ἡ φαντασία κατοικεῖ στὸ... κεφάλι μας. Δηλαδή εἶναι στὸ σπῆτι τῆς; ἂν παραστήσωμε τὰ γεγονότα ποὺ τὴν ἀπασχολοῦν μὲ... νοικάρηδες... ὄχι, ὄχι, ἄς κἀνωμε τὸ σπῆτι πανδοχεῖο καὶ τοὺς νοικάρηδες πελάτες; δὲν θ' ἀργήσωμε τότε νὰ γράψωμε: «Στὸ πανδοχεῖο τῆς φαντασίας ὑπάρχουν πάντα περισσότερες κἀμαρες παρὰ πελάτες».

Αὐτὴ θὰ τὴν ὀνομάσωμε **γραφικὴ** σκέψη.

Ἐπάρχει, τέλος, τέτοια κοινολογία, ὅστε μιὰ ἀποφθεγματικὴ ἐκφραση κατορθώνει νὰ μεταμορφώνεται σὲ σκέψη. Παράδειγμα: «Ἡ ἀναμονὴ εἶναι ἴσως ἡ τελευταία λέξη τῆς πολιτικῆς.»

Γιὰ συμπέρασμα, λέει ὁ Λερμαίτρ, οἱ σκέψεις εἶναι ἕνα εἶδος ἐξαντλημένο καὶ ἕνα εἶδος μάταιο.

Τὴ νὰ λένε ἄραγε σ' αὐτὰ τὰ Διαπλασάπουλα;

«Ὅσο γιὰ μένα, μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι πολὺ νωρὶς νὰ σκεπτόμαστε ὅτι δὲν ὑπάρχει πιδ πεδίο γιὰ ὠραίες, πρωτότυπες καὶ χαριτωμένες σκέψεις; μόνο πού γιὰ νὰ εἶναι τέτοιες, χρειάζονται πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ψυχικὴ ἀνάγκη; ἀλλοίως γιὰ τίς φτιαστές, ἰσχύουν θαυμάσια ὅσα εἶπε ὁ Λερμαίτρ.

M. P. KAZIMATZ

(*) Γάλλοι συγγραφεῖς τοῦ 18ου αἰῶνος, ποὺ ἔγραψαν ἀποκλειστικὰ σκέψεις μὲ ὑψηλὸν ἠθικὸ χαρακτήρα.

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΒΥΣΣΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MAURICE CHAMPAGNE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —
— Καὶ σὺ; ρώτησε ὁ μηχανικός.
— Ἐγὼ ἔρτασα ἴσαμε κεῖ, μὰ δὲ βρήκα κανέναν πιδ.
— Ἔ, δὲν ἐπιτρέπεται διαταγμός, εἶπε τότε ὁ Σέλλυς. Πρῶτα πρῶτα ἡ φρόνηση. Ἀνάγκη νὰ κἀνωμε μιὰ ἐπιθεώρηση στὰ μηχανήματά μας, πρὶν ξεκινήσωμε. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό.
— Πολὺ καλὰ, φίλοι μου, ἀναβάλλεται τὸ ξεκίνημα γιὰ σαρανταοχτὼ ὥρες, εἶπε ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς Ράφλ Ἰδαίν. Ἐσὺ, Κούτι, νὰ εἰδοποιήσεις τὸ προσωπικό σου.
Ὁ Ἰθαγενὴς ὑποκλίνεται δίχως νὰ μι-

«Χάθηκε σερνόμενος ἀνάμεσα σὲς σκηνὲς τῶν ἰθαγενῶν...» (Σελ. 508, στ. γ')

λήσει καὶ φεύγει πρὸς τὸ μηχανοστάσιο. Τότε ὁ μηχανικός γυρίζει στὸν Βίγκς καὶ τὸν ρωτᾷ σιγά:

— Εἶσαι σίγουρος, Βίγκς, ὅτι δὲν γελᾷσθης;

— Ὀλίτελα σίγουρος, κύριε.

— Ἦταν ἀληθινὰ αὐτός;

— Ναί, κύριε, ἦταν ὁ Κούτι.

— Καὶ τι φρονεῖς πάνω σ' αὐτό;

— Ἐγὼ φρονῶ ὅτι εἶν' ἕνας προδότης, ποὺ κρύβει μέσα του κακοὺς σκοπούς.

— Ἔτσι λέω καὶ ἐγὼ. Λοιπὸν, δὲν χωρεῖ διαταγμός. Μόλις βγεῖ ἔξω, θὰ τὸν πάρεις καὶ θὰ μοῦ τὸν φέρεις ἔδω.

— Μάλιστα, κύριε.

Ἀλλὰ τότε φάνηκε ὁ Κούτι, ποὺ ἔρχόταν, σιγά-σιγά καὶ γεμάτος διαταγμῶς, πρὸς τὸ μηχανικό.

— Ὁ καιρὸς σου εἶναι πολὺ τιμῶς, Σαχίμπ, τοῦ εἶπε. Δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ καθυστερήσωμε οἱ ἐργάτες σου γιὰ ἕνα τόσο δὲ λάθος. Μπορεῖς καὶ σήμερον ν' ἀρχίσεις...

Καὶ σὰ νὰ πέρνει ἀπὸ μέσα του μιὰν ἀπόφαση, ἐξακολουθεῖ ζωηρά:

— Αὐτὸς ποὺ μπήκε μέσα στὴ μηχανή, Σαχίμπ, δὲν ἦταν κακὸς ἄνθρωπος, οὔτε ἐχθρὸς. Εἶχε μόνο τὴν περιέργεια νὰ θαυμάσει αὐτὸ τὸ μεγάλο κλουβὶ ποὺ ἔφτιασε ἡ σοφία τῶν λευκῶν, γιὰ νὰ τὸ κατεβάσει μέσα στὰ βάθη τῶν ἀβύσσων. Πιστεφὲ μας, Σαχίμπ, ὁ Κούτι σοῦ λέει ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Οἱ εὐρωπαῖοι τὸν κοιτάζουν γιὰ μιὰ στιγμὴ σαστισμένοι καὶ πρῶτος ὁ Ἰδαίν τοῦ ἀποτελεῖ τὸ λόγο:

— Τὸ βλέπω, Κούτι, πὼς εἶσαι εὐκρινής. Ἀλλὰ γιὰ νὰ πεισθῶ, νὰ μ' ἀπαντήσεις σὲ μιὰ ἐρώτηση ποὺ θὰ σοῦ κάμω: Τὸν γνωρίζεις αὐτὸν ποὺ μπήκε ἀπόψε σὲς μηχανές;

Ὁ Κούτι διστάζει μιὰ στιγμὴ, καὶ ὑστερα ἀπαντᾷ:

— Ναί, Σαχίμπ, τὸν γνωρίζω.

— Ἄν σὲ διατάξω νὰ μοῦ πεις τ' ὄνομά του, θὰ μοῦ τὸ πεις;

— Ναί, Σαχίμπ.

— Ὁ Βίγκς... τὸ ξέρεαι αὐτὸ ὄνομα;

Ὁ Ἰθαγενὴς κοιτάζει μιὰ στιγμὴ κατὰματα τὸ λοχία, ἀλλὰ εὐθὺς κατεβάζει τὰ μάτια.

— Ναί, Σαχίμπ, τὸ ξέρεαι.

— Πολὺ καλὰ. Τώρα, Κούτι, πρέπει νὰ μᾶς ἀποδείξεις ὅτι μᾶς εἶσαι πιστὸς καὶ ὅτι δὲν ἔχεις κανέναν κακὸ σκοπό. Πὼς θὰ μᾶς τ' ἀποδείξεις αὐτό;

Ὁ Ἰθαγενὴς δὲν ἔχει τώρα κανένα διαταγμό.

— Κι' ἂν σοῦ ζητήσω, ἀφέντη, ν' ἀλλθω μαζί σου;

Καὶ καθὼς ὁ μηχανικός τὸν κοιτάζει χωρὶς ν' ἀπαντᾷ, ὁ Ἰθαγενὴς ἐπιμένει:

— Ὁλὸ σου τὸ ζήτησα πιδ νωρὶς Σαχίμπ, ἀλλὰ δὲν θεωροῦσα τὸν ἑαυτὸ μου ἀξίω γιὰ τέτοια τιμὴ. Ἀλλ' ἀφοῦ τώρα ἔμφιβάλλεις γιὰ τὸ δούλο σου, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ πάρεις; Δέχεται;

— Δέχομαι, ἀποκρίνεται ὁ Ἰδαίν.

Τότε ὁ Κούτι, τρέμοντας ἀπὸ τὴ συγκίνηση ἀρπάζει τὸ χέρι τοῦ κυρίου του καὶ τὸ γεμίζει φιλά.

— Φτάνει τώρα, εἶπε ὁ μηχανικός, ἄποχαίρειται τοὺς φίλους σου καὶ ὑποδείξε μᾶς τὸν ἄνθρωπο ποὺ θὰ σὲ ἀντικαταστήσει. Ἐμπρός!

Ὁ Κούτι ἀπομακρύνεται βιαστικὸς καὶ ὁ Ἰδαίν λέει στὸ λοχία Βίγκς:

— Δὲ στέλγα ἐγὼ, Βίγκς, ὅτι ὁ Κούτι ἦταν πιστός;

— Ἀφοῦ μπόρεσε νὰ τ' ἀποδείξει. Τὸν ζηλεύω ποὺ θάρθει μαζί σου.

— Οἱ ἄνθρωποι σου εἶναι ὅλοι στὴ θέση τους;

— Ὅλοι, κύριε.

— Λαμπρά. Σεῖς, ἀγαπητέ μου ὑπο-

«Τὸν γνωρίζεις αὐτὸν ποὺ μπήκε ἀπόψε σὲς μηχανές;» (Σελ. 520, στ. γ')

λοχαγέ, ἔχετε κάμει ὅλες τίς προετοιμασίες;

— Ὅλες, κύριε.

— Τὸ τηλέφωνο;

— Στὴ θέση του.

— Προπάντων ὑπομονή, σιγά-σιγά, γιὰ νὰ γίνει κανονικὴ ἡ κατάβαση. Θὰ μελετήσωμε τὰ τοιχώματα τῆς ἀβύσσου μὲ μεγάλη προσοχή.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ πλησιάζουν ὁ γιατρός καὶ ὁ λοχαγός.

— Φίλοι μου, τοὺς λέει ὁ μηχανικός, ἦρθε ἐπιτέλους ἡ στιγμὴ. Τὸ λέει ἡ καρδιά σας;

— Καὶ τὸ παραλέει, ἀπαντᾷ ὁ Γκάρνερ. Ἐέρουμε ὅτι ὁ ἀρχηγὸς μᾶς τὰ ἔχει ὅλα σοφὰ προετοιμασμένα.

— Μπᾶ! Καμμιά φορά, ἕνα σπειράκι ἄμμος καταστρέφει τίς πιδ τέλειες μηχανές... Ἄ, ξέρετε; Ὁ Κούτι ζήτησε νάρθει μαζί μας καὶ τὸν δέχτηκα. Αὐτὸ τόκαμε γιὰ νὰ μοῦ ἀποδείξει ὅτι δὲν εἶχε κανέναν κακὸ σκοπό, ὅταν μπήκε στὸ μηχανοστάσιο.

— Ἄ, ὥστε ἔχει τὸ κουράγιο νάρθει μαζί μας, ρωτᾷ ὁ γιατρός.

— Φυσικά, γιατρέ, ἀπαντᾷ ὁ Σέλλυς. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι μοῦ χρωστᾶτε δέκα λίρες, τὸ στοιχημᾶ μας.

— Καὶ τίς πληρώνω ἀμέσως, φίλε μου.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ παρουσιάσθηκε ὁ Ἰθαγενὴς μὲ ἕναν ἄλλο σύντροφό του.

— Ἀπὸ εἰς εἶναι ὁ Σάντον-Σίγκ, κύριε, εἶπε δειχνοντας τὸν σύντροφό του.

— Αὐτὸς ποὺ θὰ σὲ ἀντικαταστήσει;

— Ναί.

— Καλά! Ὑπολοχαγέ, ὁ Σάντον-Σίγκ θ' ἀντικαταστήσει τὸν Κούτι.

Ὁ ὑπολοχαγὸς ὑποκλίθηκε.

— ἔχω μιὰ εἰδηση γιὰ σοῦ πῶ, Σαχίμπ, λέει τότε ὁ Κούτι. Λένε ὅτι ὁ Τζόν-Πέν (*) τοῦ φρουρίου τῆς Γιανέ-

μας (***) ξεκίνησε καὶ ἔρχεται γιὰ νὰ σοῦ ὑποβάλει τὰ σέδη του.

— Αὐτὸ μὲ συγκινεῖ, εἶπε ὁ Ἰδαίν, ἀλλὰ ὁ Τζόν-Πέν θάρθει πολὺ ἀργά.

— Σὲ δυὸ ὥρες θάνα δῶ.

— Ἄς εἶναι. Θὰ μοῦ στείλει τὰ σέδη τοῦ τηλεφωνικῶς μερικῆς ἑκατοντάδες μέτρα, ἄνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Σὺ, Πάτερρον, θὰ τοῦ κάμεις τὴν ὑποδοχή.

— Μάλιστα, Κύριε.

— Λοιπὸν, κύριε, αὐτὴ τὴ φορά, ξεκινᾶμε. Ἐμπρός!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.
Καταστροφή!

Ἐκεῖ εἶναι ἡ τεράστια σιδερένια βολίδα, ὅπου θὰ μποῦν ὁ μηχανικός, ὁ γιατρός Γκάρνερ, ὁ λοχαγὸς Σέλλυς, ὁ Πάδδου ἢ ὀρεινάντος καὶ ὁ Κούτι. Εἶναι ἕνα κυλινδρικό σιδερένιο κουτὶ μὲ διάμετρο ἑξή μέτρα καὶ ὕψος πέντε ποὺ διακεῖται σὲ τρία χωριστὰ διαμερίσματα.

Τὸ κάτω-κάτω εἶναι ἡ ἀποθήκη μὲ τὰ ὀπλα τῆς ἐκστρατείας, τὰ τρόφιμα, τὸ νερὸ, οἰνοποιία, σκάλες κλπ. Αὐτὸ εἶναι, νὰ ποῦμε, τὸ ὑπόγειο.

Ἀπὸ πάνω εἶναι ἡ καθαυτὴ κατοικία. Ἐδῶ εἶναι μιὰ δυνατὴ ἠλεκτρικὴ μηχανὴ γιὰ νὰ δίνει φῶς στὴν περίπτωση ποὺ θὰ κοβόταν τὸ ρεύμα ἀπὸ τὸ μηχανοστάσιο, τὰ κρεβάτια ἀραδιασμένα κοντὰ στὰ τοιχώματα, τὰ ὀπλα, τὰ ἐργαλεῖα γιὰ παρατηρήσεις, μερικὰ ροῦχα καὶ τὸ τηλέφωνο. Τὸ διαμερίσμα αὐτὸ θὰ χρησιμεύει καὶ γιὰ μαγειρεῖο καὶ γιὰ ἐπιτηθῆριο καὶ γιὰ κρεββατοκάμαρα καὶ γιὰ ἐργαστήριον. Ὅχι τὸ φεγγίτες, κλεισμένοι μὲ χοντρὸ γυαλί, τὸ φωτίζουν.

Ἀπὸ πάνω εἶναι ἕνα μπαλκόνι μὲ κάγκελα, ὅπου ἀνεβαίνει κανεὶς μὲ σκαλίτσες, προσαρμοσμένους στὰ ἐσωτερικὰ τοιχώματα. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ μπαλκόνι, ὑψώνεται ἕνας πύργος ψηλὸς ὡς δυὸ μέτρα καὶ πλατὺς ἄλλο τόσο, ὅπου εἶναι ἀποθηκευμένα ἄλλα ἐργαλεῖα γιὰ βοθημετρύσεις, φρηγῆ τηλέφωνα καὶ ἠλεκτρικὲς λάμπες.

Τέλος, ὅλη ἡ συσκευή εἶναι κρεμασμένη μ' ἕνα γερὸ καλώδιο, ποὺ κυλᾷ σὲ δυὸ τεράστιες τροχαλίες. Γιὰ τὸ καλώδιο αὐτό, τὸ βάρος δὲν εἶναι ὑπερβολικό, ἀφοῦ παρόμοια καλώδια κατεβάζουν στὰ μεταλλεῖα βάρη πολὺ μεγαλύτερα. Ὅλη ἡ συσκευή δὲν ζυγίζει περισσότερο ἀπὸ χίλια ἑκατὸ χιλιόγραμμα.

Τὸ περιβλήμα τῆς εἶναι ἀπὸ ἀτσάλι, καὶ ἀπὸ μέσα εἶναι στρωμένη καὶ ταπειοκρασιμένη, γιὰ νὰ διατηρεῖ τὸ ἐσωτερικὸ καλὴ θερμοκρασία.

Ὁ Ἰδαίν ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ «κλουβιοῦ» καὶ οἱ ἐξερευνητὲς μπήκαν μέσα

(*) Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα φρούρια τῆς χώρας τοῦ θιβέτ.

(**) Διοικητής.

ἕνας-ἕνας. Ὁ μηχανικός μπήκε τελευταῖος καὶ ἔκλεισε πίσω του προσεχτικὰ τὴν πόρτα.

Ἄν λέγαμε ὅτι ἡ καρδιά τους δὲν χτυποῦσε — δὲ θάταν ἀλήθεια.

Μιὰ δυνατὴ συγκίνηση τοὺς κυρίευσε ὅλους ὅταν βρέθηκαν μέσα στὸ σιδερένιο αὐτὸ κουτὶ, ποὺ γιὰ πολλὰς μέρες ἔμελλε νὰ εἶναι ἡ κατοικία τους.

Ὁ Ἰδαίν δοκιμάζει γρήγορα τίς ἠλεκτρικὲς συσκευὲς γιὰ νὰ βεβαιωθεῖ ὅτι λειτουργοῦν καλὰ, καὶ ρίχνει γύρω του μιὰ ματιὰ γιὰ νὰ ἰδεῖ ἂν τὸ καθεστὶ εἶναι στὴ θέση του.

— Ἡ ὄρα ἐσήμανε πιδ, φίλοι μου, λέει. Τὸ θαυμαστὸ ταξίδι μᾶς ἀρχίζει. Μήπως κανεὶς μετανοεῖ τὴν τελευταία στιγμὴ, ποὺ μὲ ἀκολουθεῖ; Κανεὶς; Ὁλλοὶ ράτε! Λοιπὸν, δίνω τὸ σύνθημα!

Καὶ διευθύνεται σὲ μιὰ ἀσπρη πινακίδα, κολλημένη στὸν τοῖχο, καὶ γυρίζει μιὰ μικρὴ μανιβέλλα, ποὺ ἀπὸ πάνω νω τῆς εἶναι γραμμμένη ἡ λέξη: **πρόσω**.

Παρευθὺς, ἕνα σφύριγμα ἀκούγεται ἀπέξω, ὅταν ἀπάντησεν τὸ σύνθημα. Ὑστερα ἕνας ἐλαφρὸς ταναγμός, καὶ αἰταξιδιώτες αἰσθάνονται πὼς ἡ κατοικία τους σηκώνεται ψηλά. Εἶναι τὸ σχοινὶ ποὺ τὴ σηκώνει ἀπὸ τὸ ἔδαφος ὅπου ἀκουμποῦσε.

Ὅλοι τρέχουν στοὺς φεγγίτες γιὰ νὰ ἰδοῦν. Ἀλλὰ ὁ μηχανικός τοὺς σταματᾷ. Πατάει ἕνα κουμπὶ καὶ ἀνοίγει ἡ κατα-

«Ὁ Ἰδαίν ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ κλουβιοῦ...» (Σελ. 521, στ. β')

πακτή, που οδηγεί στην ταρατά.
 — Απάνω! έλατε άπάνω!
 Άνεβαίνει κι' έλοι τον ακολουθούν. Στέκονται στο μπαλκόνι και κοιτάζουν. Από κάτω από τη συσκευή, δεν είναι πια το στερεό έδαφος, όπου ήταν ως τώρα ακκουμπισμένη, αλλά είναι ή άβυσσος, μια μαύρη, σκοτεινή άβυσσος, που κρύβει το άγνωστο και το μυστήριο μέσα στα βάθη της.
 Κι' όμως αυτό δεν τους φοβίζει καθόλου. Όλοι είναι χαρούμενοι κι' ένθουσιασμένοι.

«Ο περίφημος Τζόν-Πέν έφτασε και έπιμένει να ιδη τους Πλένκι... (Σελ. 522, στ. β'.)

Μόνο ο Κούτι δέ φαίνεται και πολύ ήσυχος.
 Κάθεται σε μια κουλούρα από σχοινιά και φαίνεται συλλογισμένος. Ίδρωτας τρέχει από το μέτωπό του και το σώμα του δλο έχει κάθε τόσο μια τρεμούλα.

Εδύτως δεν τον είδε ο γιατρός, γιατί άμέσως θάλεγε ότι ο Κούτι φοβάται κι' ότι άδικα πλήρωσε το στοίχημα.
 «Όπως κι' αν είναι, κάποιο βίαιο συναίσθημα τον κατέχει, γιατί ξαφνικά σηκώνεται, σα κάτι να θέλει να πει τους εδρωπαίους, αλλά μονομιάς ξανακάθεται, σα να φοβάται να το πει. Άν ήθελε να κάμει καμιά αποκάλυψη και να σταματήσει την κατάβαση, τώρα πια είναι πολύ άργά.
 Με τη σφυρίχτρα, που κρατούσε στο χέρι, έδωσε πάλι ένα σύνθημα, μια σφυ-

ριγματιά, και ή συσκευή άρχισε να καταβαίνει σιγά-σιγά, να βυθίζεται μέσα στην άβυσσο. «Ορθιοι πάνω στο μπαλκόνι, ο Ίδαιν με τους συντρόφους του βλέπουν την επιφάνεια της γής ν' απομακρύνεται σιγά-σιγά και να χάνεται από τα μάτια τους.
 Από μια μικρή γέφυρα, που ήταν κρεμασμένη στο κενό, ο ύπολοχαγός Πάτερσον παρακολουθεί την κατάβαση και δίνει τις διαταγές του μ' ένα τηλεδόν, που συγκοινωνεί με το μηχανοστάσιο.
 Κι' οι φίλοι μας καταβαίνουν, καταβαίνουν ολοένα.

Τριγύρω τους το φως λιγοστεύει και το σκοτάδι σιγά σιγά τους κυκλώνει. Σε λίγο όλα γύρω τους βυθίζονται στη σκοτεινιά.
 Τότε οι τολμηροί εξερευνητές καταβαίνουν στη σάλα, όπου οι ήλεκτρικές λάμπες είναι αναμμένες.
 Ο Ίδαιν κοιτάζει τα μηχανήματα, που δείχνουν το βάθος. Σημειώνουν μόνον εκατόν πενήντα μέτρα. Λίγα είναι, αλλά αυτό είναι φυσικό, γιατί ή κατάβαση γίνεται πολύ άργά.
 «Ότ'όσο ο Ίδαιν βγάζει το περίφημο παλιμψηστο, το ανοίγει πάνω στο τραπέζι και το διαβάσει προσεχτικά. Ύστερα πιάνει το τηλέφωνο και δίνει στον Πάτερσον διαταγή να επιταχύνει λιγάκι την κατάβαση.
 Περνούν ακόμη μερικά λεπτά.
 Σε λίγη ώρα, ή συσκευή φτάνει σε βάθος χιλίων μέτρων. Τή στιγμή ακριβώς αυτή γίνεται ένα ξαφνικό σταμάτημα.
 Χωρίς να χάσει την ψυχραιμία του, ο μηχανικός τηλεφωνεί ρωτώντας τί συμβαίνει εκεί πάνω στο μηχανοστάσιο.
 Ο Πάτερσον από το τηλέφωνο του άπαντά ότι ο περίφημος Τζόν-Πέν έφτασε και έπιμένει να ιδει το «Πλένκι» και τον άρχηγό της έκστρατείας.

«Έχει μαζί του διακόσιους Θεβειανούς ίππεις ένόπλους και μιλεί με ύφος πολύ επιταχτικό.
 Η είδηση αυτή σκορπάει κάποια δυσθυμία στους φίλους μας.
 — Να πάρει ή άργή! φωνάζει ο γιατρός, τί λές, Ράλφ; Η κατάσταση είναι σοβαρή, ξ;
 Ο μηχανικός έχει χάσει έλο του το κέφι κι' άπαντά, άφου σκέφθηκε κάμποσες στιγμές: — Ναί, ίσως.
 Και πιδ σιγανά, εξακολουθεί:
 — Άν αυτός ο Ίθαγενής κάνει ό,τι κάνει για λογαριασμό του, μερικές τουφεκιές, ακόμη και στον άέρα ριγμένες, άρκοον για να τον ξεφορτωθούμε. Άν όμως έχει πίσω του δυνάμεις ισχυρότερες, θέλω να πω, αν είναι στελεμένος από το Δαλαί-Δάμα και τους βουδδιστές Ιερωμένους, που σίγουρα αυτοί θα ξέρουν το μυστικό δρόμο της Ιερής πόλης του Βούδδα, ξ, τότε άλλάξει...
 (Άκολουθεί)

ΜΙΚ. Α. ΣΤΑΞΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΛΙΒΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

L'age est venu, pas à pas, jour à jour.
 VERHAEREN

Μιά πίκρα άπόψε έχει φαλιάσει
 Μέσα στην έδεια μου καρδιά,
 Καθώς το σούρουπο άγοσβύνει
 Και φτάνει ανάλαφρα ή βροδιά.

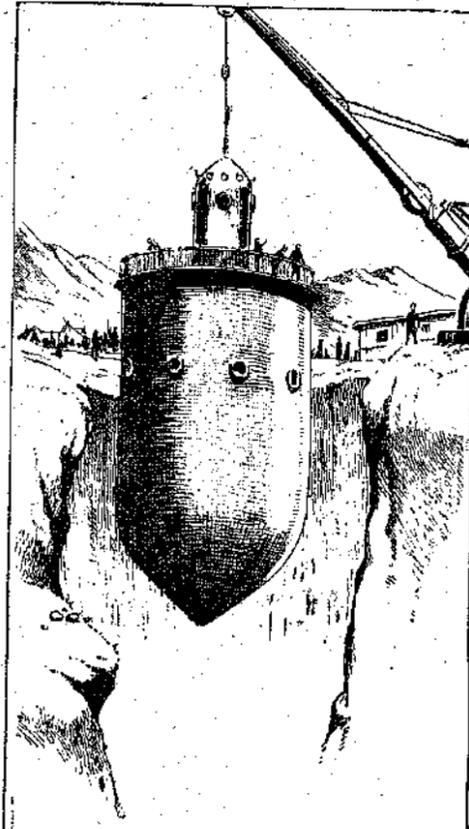
«Άχ! πώς πέρασαν τόσα χρόνια
 Στη μάταιην άπάνταξη,
 Γίνανα οι μέρες των όνειρων
 Μιά ξεχασμένη πιά εποχή.

Και με καλοώνε οι άναμνήσεις
 Με χιλίες γνώριμες φωνές,
 Από τα βάθη ποιās άβύσσου
 Φτάνουνε τόσο μακρινές;

Σάν το πουλί θέλει ή ψυχή μου
 Να φύγη νάβρη τή χαρά,
 Μά έχει το δρόμο της χαμένο
 Και πληγωμένα τα φτερά.

Και πέφτει γύρω το σκοτάδι,
 Και σιωπηλή φτάνει ή βροδιά,
 Κι' εγώ μονάχος έχω μείνει
 Με πικραμένη την καρδιά.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

«Από κάτω από τη συσκευή είναι ή άβυσσος...» (Σελ. 522, στ. α'.)

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΑΣ
 ΜΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Μέσα στο δάσος! Άχ και να συλλογίζεται κανείς τή σούπα, που μοσχοδόλαγε αυτή την ώρα μέσ' στο τσουκάλι, στο σπίτι της παραμάννας!

— Οι άληθινοί άπεργοί ύπόφεραν πολλές φορές από πείνα κι' από κρύο, είπα για να κάνω τα μικρά να γελάσουν. Μά τα λόγια μου έφεραν έντελώς αντίθετο αποτέλεσμα άπ' εκείνο που περίμενα.

— Οι άπεργοί! Όραία ανακάλυψη κι' αυτή μα την άλήθεια! λέει ο Μίμης άγανακτισμένος. Σε σένα, την έξυπνη, τή χρωστάμε.

— Εγώ για λογαριασμό μου θα προτιμούσα να κάνω μάθημα κι' ύστερα να φάω όσο θέλω και να κοιμηθώ στο κρεβάτι μου! διαμαρτυρήθηκε ή Μαρίκα.

Κι' ο Τοτός άρχισε να κλαίη.
 — Νύχτωσε! Τώρα θ' άρχίσουν να βγαίνουν τ' άγρια θεραά.

Ο Άλέκος, που είχε χάσει κι' αυτός το ήθικό του, δεν τόλμησε να τους μαλώσει. Μάζεψε κάμποσες φτέρες, έκανε ένα στρώμα και ξεπλώθηκε άπάνω λέγοντας:

— Εδώ όπωςδδήποτε θα κοιμηθώ καλύτερα, παρά στο κρεβάτι της Παγώνας άγκυλιά με το Μίμη και με τον Τοτό.

Μάζεψε κι' εγώ κάμποσες φτέρες κι' έβαλα την Άννέττα και τή Μαρίκα δίπλα μου να κοιμηθούνε. Η Άννέττα δεν έλεγε λέξη — είναι πολύ φιλότιμο κορίτσι — ξέρω όμως ότι φοβάται το σκοτάδι. Για καλή μας τύχη σε λίγη ώρα υψώθηκε στον οδρανό δλόλαμπρο το φεγγάρι.

— Κοιτάξτε! είπε ο Άλέκος. Να το ώρατο άσημένιο μας καντήλι!

Δοκιμάσαμε να κοιμηθούμε, μά στα πεύκα άκούγονταν τριξίματα, τα νυχτοπούλια πετούσαν ανάμεσα στα δέντρα, φωνάζοντας: «Όθου! Όθου!» κι' έμεις τρέμαμε κάτω από τα φύλα φορεματάκια μας. Άχ, δεν ήταν τόσο διασκεδαστικό όσο νόμιζα, να κοιμάται κανείς κάτω από τ' άστέρια. Ο Άλέκος μου είπε σιγά, για να μη τον άκούσουν οι άλλοι:

— Καβουρίνα, αυτό που κάναμε ήταν άνοησία.

— Και πολύ μεγάλη μάλιστα, άπάντησα. Άδριο το πρωί πρέπει να γυρίσουμε στην Παγώνας.

— Άν ή θεά μās τσακώσει, είπε ο Άλέκος, πρέπει να τήν παρακαλέσουμε να μήν τιμωρήσει πολύ άυστηρά τα μικρά. Όσο για μās... μου φαίνεται πως πρέπει να πούμε: «άντιο διακοπές». Έσένα θα σε στείλουν στο σπίτι σου, και μένα θα με κλείσουν έσωτερικό στο σχολείο.

Τί θλιβερή νύχτα πέρασαμε έτσι ά-

γρυπνοι, βυθισμένοι στις μαδρες μας σκέψεις! Άτέλειωτη μās φάνηκε. Επιτέλους από μακριά άκούστηκε να λαλή ένας άσπρος σάν το γάλα, κι' ύστερα στην άνατολή πήρε ένα τριανταφυλλένιο χρώμα. Τα πουλάκια άρχισαν να σφυρίζουν σάν να καλημερίζονταν. Τί ώρατο που ήταν τώρα το δάσος, με τα καταπράσινα πεύκα του, που μοσχοβολούσαν ρετοίνι, και με τις σταγόνες της δροσιάς, που κρέμονταν από κάθε φυλλαράκι!

— Ευπνήσατε έσεις μικρά, φώναξε ο Άλέκος, κι' εμπρός, δρόμο!

Ε'.

Η επιστροφή κάθε άλλο ήταν παρά εδχάριστη. Τα μικρά έκλαιγαν:

«Μέσα στο δάσος!» (Σελ. 523, στ. α'.)

— Πεινάω! Κρυώνω! Δέ θα βρούμε το δρόμο μας!

Ο Άλιος μας βοήθησε να προσκαταλισθούμε και να βγούμε σε λίγο από το δάσος. Η Παγώνας τάρξε πάλι τις κόττες της, όπως και προχθές, και όπως προχθές, μόλις μās είδε, άφησε τις άκρες της ποδιάς της να πέσουν. Ύστερα άρχισε να κλάμματα.

— Επιτέλους, ήρθατε πουλάκια μου; Μά τί χλωμά που είσατε! Ποδ πέρασατε τή νύχτα σας, περιστεράκια μου;

Και δός του να σφουγγίσει με τήν ποδιά της τα δάκρυα.

— Πάψε να κλαίς, παραμάννα, τής λέω. Είδαμε τον χωροφύλακα και το βάλμα στα πόδια και κοιμηθήκαμε μέσα στο δάσος. Τώρα όμως είμαστε πεινασμένοι και ξεπαγασημένοι. Γρήγορα άναψε φωτιά και βάλε να μās βράσει γάλα. Το θέλουμε ζεστό-ζεστό.
 Η Παγώνας μās εξιστόρησε πως ο χω-

ροφύλακας δεν έφυγε, παρά άφου πρώτα έψαξε δλόκληρο το σπίτι.

— Η θεά σας του είχε συστήσει να ψάξη ως και στα έριμάρια έκόμεη. Μά είδε πως δεν βρισκόσαστε πουθενά και έφυγε εδχαριστημένος, άφου πρώτα τον κέρασα ένα κρασάκι. Είχαν στείλει όμως τον κύρ-Ζαφείρη που είναι ήλικιωμένος και δεν βλέπει και πολύ καλά. Άν ήταν ο άλλος, ο Μαθιός, θα έδλεπε το καπέλλο της κυρίας Άννέττας που βρισκόταν ξεχασμένο στο παζούλι του πηγαδιού. Γιατί βέβαια, δεν μπορούσα εγώ να έχω ένα τέτοιο ώρατο ψάθινο καπέλλάκι.

Άχ το καταραμένο το καπέλλο! Άχ τον καταραμένο τον χωροφύλακα! Και βέβαια που το είχε ιδει ο Ζαφείρης. Το μεσημέρι, μόλις είχαμε συνέλθει κάπως από τις βραδυνές μας συγκινήσεις και είχαμε καθήσει στο τραπέζι, μπροστά σε μια έξαχη θριθα ψιτή με πατάτες. Έξαφνα, να σου, ανοίγει ή πόρτα. Και ποιόν βλέπομε μπροστά μας; Δυο χωροφύλακες, τον Ζαφείρη και τον Μαθιό! Πεταχτήκαμε από τις καρέκλες μας, μά που καιρός πια για να φύγουμε! Ο κύρ Μαθιός έκλεισε τήν πόρτα και μās κοίταξε στρίβοντας το μουστάκι.

— Ά, έδώ είναι λοιπόν οι κύριοι κι' οι δεσποινίδες που τσόκασαν από το σπίτι τους, είπε έβρωνικά. Καλά έτλεγα εγώ πως άμα έρχόμουν τήν ώρα του φαγητού, ήμουν αίσιουρος να τους τσακώσω. Τώρα εμπρός, σηκωθήτε! Έχω διαταγή να σας πάμε πίσω σπίτι σας, κι' άπ' τον δημόσιο δρόμο μάλιστα.

— Ποτέ! φώναξα κατακόκκινη από αγανάκτηση. Έμεις δεν γυρίζουμε πίσω σάν τους κλέφτες, ανάμεσα σε δυο χωροφύλακες!

— Κι' όμως αυτό θα γίνη, μικρά μου δεσποινίς. Η κυρία Παυλιδή είπε πως αν κάνετε σκέρτσα, να σας βάλουμε χειροπέδες.

Τί αίσχος! Τί έξευτελισμός! Όλο το θάρρος μου μ' έγκατέλειψε κι' άρχισα να κλαίω με λυγμούς. Ο Άλέκος, κατάχλωμος κι' αυτός, ήταν ο μόνος που διατηρούσε τήν ψυχραιμία του. Είχε έντελώς αλλάξει ο καλός μου Άλέκος ύστερα από εκείνη τή νύχτα που πέρασαμε μέσα στο δάσος. Φαινόταν τώρα σωστός άνδρας.

— Ηούχασε, Ρήνα, μου λέει. Φανήκαμε πολύ άνόητοι, φερθήκαμε σάν μωρά παιδιά. Μά θα γίνουμε ακόμη πιδ γελοιοί αν αντισταθούμε.

Φώναξα άγανακτισμένη:

— Μά δεν έχουν το δικαίωμα να μās γυρίσουν πίσω με τους χωροφύλακες.

— Πώς, Ρήνα, το έχουν το δικαίωμα.

Και γυρίζοντας στους χωροφύλακες:
 — Δεν θα σας αντισταθούμε, λέει, έννοια σας. Μά ή θεά μας είναι πολύ άυστηρή, αν άπαιτή να γυρίσουμε μ' αυ-

τόν τόν τρόπο, στο σπίτι και μέρα μετ'ημέρι μάλιστα.

— Η κυρία θεά σας θέλει να γίνει αυτό για τιμωρία σας, επέμενε ο Μαθιός.

— Άκουσε Μαθιέ, είπε ο Ζαφείρης που φαινόταν πως μάς είχε λυπηθεί. Έγώ είμαι ο πιο ηλικιωμένος, εγώ θα διατάξω. Θα γυρίσωμε από το δάσος και έχι από τόν δημόσιο δρόμο.

— Αλλά που λές είναι κουβέντες του αέρος, είναι άκαμπτος ο Μαθιός. Έγώ θα κάνω συμφωνία με τις διαταγές που μου έδωσαν.

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Αγαπητοί μου,

ΔΙΑΒΑΣΑ ένα γράμμα φίλου μάς πρόσέ τή Διάπλασι, από μεγάλη έπαρχιακή πόλη, που ζωγραφίζει με τα σκοτεινότερα χρώματα εν' από τα έκει Γυμνάσια. Τό οίχημα δηλαδή, Δέν είναι, λέει, παρά εν' άχούρι, μια τρώγλη. Τοίχοι ξεφτισμένοι, πατώματα σάπια, παράθυρα χωρίς τζάμια, πόρτες που χάσκουν, θρανία κούτσά, μυροπίνακες... άσπροι, μούχλα, ύγρασία, κρύο, βρώμη, αθλιότητα... Σ' αυτό τ' ώρατο σχολείο είναι υποχρεωμένα τα κακόμοιρα τα παιδιά να διημερεύουν έξη έλάκερα χρόνια. Έχουν άδικο λοιπόν, φεύγοντας τόν τελευταίο χρόνο για να μήν ξαναγυρίσουν, να ρίχνουν μα ύ ρ η π έ τ ρ α πίσω τους, δηλαδή να σπάσουν τα καλαμάκια τους στους τοίχους; Και τέτοιοι τοίχοι που είναι, τί τους κάνει τάχα μια μουντζαλιά ακόμα από μελάνι; Σιγά μή στάζει ή ούρά του!

Η ζωγραφιά αυτή μου θύμιζε και μένα τό σχολείο μου. Γιατί τέτοιο άπάνω-κάτω ήταν τό χτίριο, όπου διημέρευσα κι' εγώ έξη έλάκερα χρόνια, — από τήν πρώτη του Έλληνικού ως τήν τρίτη Γυμνασίου. Ένα μεγάλο, πολύπλοκο και παμπάλαιο ζακωθινό σπίτι, μισογκρεμισμένο, που περίμενε τόν μεγάλο σεισμό να τό άπογκρεμίσει. Για τήν ώρα, τού κάναμε μεις μικρούς... τεχνητούς: Τρανιάζαμε τά σάπια πατώματα με τά πόδια μας και τούς ραγιμένους τοίχους με τά χέρια μας, κι' έπεφταν βροχή τά ξεφτισματα για τά παιχνίδια μας. Κάτω, ή μαρμαρένια σκάλα ήταν τόσο φθαρμένη, από άνεδοκατεδάσματα αλώνων, ώστε πολλά σκαλοπάτια είχαν, κ ό ψ η μπροστά σάν τού μπαλτά. Άπάνω, οι ζυλίγες σκάλες κουνιόνταν σάν άνεμόσκαλες κι' είχαν ένα σιωρό τρόπο. Άνάλογα με τό χτίριο ήταν και τά έπιπλα, θρανία, έδρες, μυροπίνακες, τραπέζια, καρέκλες. Κάπου-κάπου έβλεπες άνάμε-

σα σ' αυτά, τά ξεξασπρα και γεμάτα σκαλοματά από σουγιάδες, κανένα μαύρο, καινούργιο... Δέν μπορώ να πώ, καθαριότητα είχαμε. Γιατί ο κακόμοιρος ο έπιστάτης, ή γυναίκα του, και τά παιδιά τού ακόμα, άλλο δέν έκαναν παρά να σκουπίζουν και να σφουγγαρίζουν. Και στα παράθυρα τών τάξεων τουλάχιστο, άμα έσπαζε κανένα τζάμι, τό έβαζαν. Μά τί τό θές, που τό κρύο έμπαινε άπ' όλες τις μεριές στο ρημάδι. Τό χέριμνα που τρυπούσαμε κει-μέσα. Και κάθε άλλο τασ' άναπτυκτικά καθόμωμε, χέριμνα καλακαίρι, στα ξεχαρβαλωμένα εκείνα θρανία, που ή διασκέδασή μας ήταν να τάποκάνουμε... Έξη έλάκερα χρόνια. Και μόνο σάν ήμουν στήν Γ' τάξη ευδόκησαν επιτέλους να έγκαταλείψουν τό ρημάδι στήν τύχη του και να μεταφέρουν τό Γυμνάσιο σ' ένα σπίτι άνθρωπινό. Έκει έκαμν τήν τελευταία τάξη, χωρίς τεχνητούς σειμούς πιά και χωρίς ξεφτισματα από τοίχους και ταβάνια...

Κι' όμως έμαθα γράμματα. Όπως έμαθαν κι' όλες οι εκατοντάδες, οι χιλιάδες τών παιδιών, που πέρασαν από τό ρημάδι εκείνο και βγήκαν με τάπολητήριά τους, χωρίς να σπάσουν και τά καλαμάκια τους στον τοίχο. Γιατί τέτοιο έθιμο δέν είχαμε, ούτε βλέπαμε τήν ανάγκη του Όχι μόνο έγκαρτερούσαμε, και στο κρύο και σ' όλα, παρά κι' άγκαπούσαμε τό σχολείο μας, μ' όλα του τά σχολία. Καταλαβαίνωμε, βλέπετε, πως τό σχολείο δέν είναι τό χτίριο και τά έπιπλα, παρά οι δασκάλοι του, οι καθηγητές του, Κι' όσο είμαστε ευχαριστημένοι άπ' αυτούς, δέν μάς παράνοιας για τίποτ' άλλο. Τό ξεράμα' ένα σχολείο καινούργιο, μεγάλο, ώρατο, με κήπο, με θέριμαση, μ' όλα τα κομμάτια, μ' όλες τις εδμήρειες και τις πολυτέλειες, θάταν καλύτερο. Άλλ' αφού δέν τόχαμε, ούτε ήταν ευκόλο να τάποχτήσουμε;... Ό τόπος μικρός, ή εποχή κρίσιμη, τά χρήματα λίγα. Δέν μπορούσαμε να κινήσουμε να μάς χτίσουν κανένα πλάτι, σάν τό Άρτζάκι, ή τό Μαρκόλειο ή τό καινούργιο Κολλέγιο στήν Αθήνα. Τέτοια σχολεία βλέπαμε καμιά φορά ζωγραφισμένα στα βιβλία, στα περιοδικά, και τά ζηλούσαμε. Μά ξεραμε καλά πως δέν ήταν για μάς...

Η αλήθεια είναι πως, εκείνο τόν καιρό, τό Κράτος δέν έκανε δ, τι μπορούσε για τήν Εκπαίδευση. Τήν είχε κάπως παραμελημένη. Ό, τι έκαναν πιά οι πλούσιοι όμογενείς, οι έθνικοί ευεργέτες. Σήμερα όμως τό Κράτος κάνει δ, τι μπορεί: Και μά από τίς κυριώτερες φροντίδες του είναι τό χτίσιμο καινούργιων σχολείων, κι' εδω και στίς έπαρχίες. Άλλ' αυτό, φυσικά, δέν μπορούν να γίνουν από μά μέρα σ' άλλο. Πρέπει να περάσει καιρός. Ούτε να γίνουν όλα μαζί.

Σήμερα θά χτισθ ένα σχολείο εδω, αδριο εν' άλλο εκεί. Τό μέλλον είναι βέβαια ξεασφαλισμένο. Άλλά πρός τό παρόν, για τήν ώρα, πολλά σχολεία, και δημοτικά, και γυμνάσια, θά μείνουν άκόμα στα παλιά, τά στενόχωρα κι' άκατάλληλα χτίρια όπου βρίσκονται. Και τά παιδιά θά στενοχωριούνται και θά δ, τωφέρουν εκεί-μέσα, όπως υποφέραμε στα δικά μας και μεις. Τι να γίνή! Η ύπομονή, ή έγκαρτέρηση, επιβάλλεται από τήν άμελιχτη ανάγκη. Πως έγκαρτερούσαμε, πως ύπομέναμε και μεις; Έπρεπε, βλέπετε, να μάς έγραμματα, και μάς έφταναν οι καλοί δασκάλοι που μάς τά μάθαιναν. Μήπως και τά σημερινά παιδιά, όσα έχουν τήν άτυχία να διημερεύουν σε στενόχωρα σχολεία, δέν έχουν καλούς δασκάλους, που είναι τό κυριώτερο; Σας τό ξαναλέω: οι καλοί δασκάλοι κάνουν τό καλό σχολείο, που βγάζει καλούς μαθητές. Τάλλα όλα, για κείνον που καταλαβαίνει τήν αληθινή αξία και τή χρησιμότητα τού σχολείου, είναι δευτερεύοντα.

Γενικά, ο άνθρωπος πρέπει να συμμορφώνεται με τις περιστάσεις. Κι' οι περιστάσεις της πατρίδας μας, ύστερ' από τή μικρασιατική καταστροφή, δέν είναι τόσο ευνοϊκές. Η συρροή τών προσφύγων, ή πληθώρα τών μαθητών, χειροτέρεψε πολύ τήν κακή κατάσταση τών σχολείων. Έ, τώρα σιγά-σιγά βελτιώνεται. Άλλά δέν μπορεί νάλλεξη σε μια μέρα. Κι' όπως έγκαρτερεί κανείς τό μερίσιμα, σε μια στενοχώρια τό σπιτιού του όπου δέν μπορεί πάντα να τά έχη όλα, έτσι πρέπει να έγκαρτερή και στήν στενοχώρια τού σχολείου του, που είναι τό δεύτερο σπίτι του.

Σας ασπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Οι αριθμοί.

Τό παιχνίδι αυτό παίζεται με δυο πρόσωπα. Έσθ που τό ξέρεις, λές στον άλλο να βάλη στο νοδ του έναν αριθμό, που να μήν τόν πη. Έστερα τού λές να τόν διπλασιάση. Έστερα να προσθέση έναν αριθμό, όποιον θέλεις εσύ. Έστερα να βγάλη τά μισά από τό άθροισμα που έχει, και τέλος να βγάλη τόν αριθμό που έβαλε στήν αρχή. Τελείωσε. Τώρα θά τού πής εσύ πόσα τού έμειναν.

Για να βρης λοιπόν πόσα τού έμειναν, πρέπει να θυμάσαι τόν αριθμό που τού είπες να προσθέση. Τό ήμισυ τού αριθμού αυτού είναι όσα τού έμειναν.

Παράδειγμα: Βάζει στο νοδ τόν αριθμό 10. Τόν διπλασιάζει και γίνεται 20. Τού λές να προσθέση 6 ακόμη, έχουμε 26. Βγάζει τά μισά, 13. Βγάζει και 10 που έβαλε στήν αρχή, τού μένουν 3, δηλαδή τό ήμισυ τού 6.

ΒΑΣΙΛΚΤΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΓΙΣΕΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΗΠΟΥΑΗ

Άπό τήν άνθισμένη γιασεμιά, που φουντωτή τό στόλο αυτό [σκεπάσει, κορίτσια μου, λουλουδία ούτε μην κόψει ή μπεμπούλα θά φοι- [νάξη...]

Τά θέλει θά τά πάη στον καπ- [που, που μόνος του τή φύτεψε από [χρόνια — τόσε ή γιαγιά— στον τάφο που [και που να τού πηγαίνουν πρώτοι τά εγ- [χρόνια...]

Θά κόψη μάτσα, ή μικρή, πολλά και στο σταυρό του δίπλα θά [αφήσει κι' ο παπουλάκης θά χαμογελά στο μνήμα, και κρυφά θά τή φι- [λήση...]

Κορίτσια μου που παίζετε, καμ- [μιά μην κόψει— ή μπεμπούλα θά φοι- [νάξη— από τήν άνθισμένη γιασεμιά που φουντωτή τό στόλο αυτό [σκεπάσει...]

ΑΛΗΤΗΣ

Περπατούσε άσκαπα στους δρόμους, ο άνθρωπος τής φτώχειας, ο άλήτης. Περπατούσε κι' όλο περπατούσε στους λασπομένους δρόμους τού χωριού, κοιτάζοντας τά σπία.

Έφτασε σε λίγο μπρός σ' ένα μεγάλο κτίριο. Ήταν ενός πλουσίος. Και χάζεσε μπροστά στο σπίτι ο άλήτης... Λογάριαζε τά λεφτά που είχε κείνος ο νοικοκύρης τού σπιτιού, όταν έφαγε, που κρύβει τόσα μυστήρια στα σπλάγγα του. Ποιός ξέρει; Για κάμποσο μένει έτσι. Έστερα γυρνά άργά τά μιλια περιγύρα και μάς βλέπει. Τότε χαμογελάει.

— Χέ, χέ! μια ιστοριούλα, άιντε με καταφέρατε πάλι! Όλοι γελάμε τότε, κι' εκείνος άρχίζει.

— Ήμουν ναυτόπουλο εκείνο τόν καιρό, σ' ένα γοργό πλεούμενο, τήν "Ανατολή". Είχαμε κραιματία στή Χίο και τραβούσαμε ολόδια κει. Σε μια μέρα λογαριάζαμε ν' άράζαμε στο λιμάνι. Χωρίς τόν ξενοδόχο όμως. Γιατί πλάκωσε τό μελτέμι. Κει που έφραζε ολάρμενη ή "Ανατολή", κει που τό κύμα παιγιδιάκι έλουζε τά πλεούρα, ο άνεμος φούσκωνε τά πανιά κι' ολόκληρο τό μάγκο λικνίζονταν χαρούμενο, να σου τό μελτέμι, φοβερό, άγριο, φαρμακερό. Νά, μέσα σ' ένα λεπτό ή άνάτρα. Δέν προφτάσαμε να έτοιμασθούμε και τό πλοίο σπαστάρησε έφρανιαμένο. Η θάλασσα άφρισε μανιασμένη άπ' άκρη σ' άκρη τού πόντου.

Σκόνταψε πάνω σ' ένα μικρό κουτί καρφωμένο σ' έναν τοίχο. Διάβασε λίγα γράμματα άπάνω εκεί. Ήταν για τούς φτωχούς. Έβγαλε όλα τά λεφτά και τάρριξε μέσα. Νόμιζε πως θαλάφρασε. Περπάτησε κει έλεύθερα. Περπατώντας έφτασε στήν άκρη ενός ποταμού, που περνούσε μέσα άπ' τό χωριό. Παρατήρησε όμως εκεί μιά άσυνήθιστη κίνηση. Ένα πλήθος άνθρώπων ήταν μαζεμένο. Πλησίους. Κάτω στο χόμα, ήταν ένα παιδί σιγμένο, βρεμένο... νεκρό! Μόλις τό είχεν βγάλει άπ' τό κοτάμι, πνιγμένο. Ρώτησε έναν άνδρα που κει είπε: πνίγηκε γιατί είχε χάσει ένα πεντακοσάριο, που τό είχε εμπιστευθεί σ' αυτόν ένας κύριος. Δυο πελώρια δάκρυα γυάλισαν στα μάτια τού άλήτη!

Τρικυλιάνος

ΠΡΩΤΗ ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

— Έλα, θά μάς πής, καπετάν-Θάνο, θά μάς πής καμιά ιστοριούλα!

Στό άνακο έρώτημα, ο γεροναυτικός θυμώνει στήν άρχή, τό γελαστό και άδολο πρόσωπό του συννεφιάζει, κι' όλος θυμά φροβερίζει.

— Άντα άπ' εδω, βυζαντινάκια, μου θέλτε κι' ιστοριούλες!

Στή δεύτερη όμως παράκληση ο καπετάν-Θάνος δέ θυμώνει καθόλου. Αυτό όλοι τό ξέρουν. Μένει ήσυχος, βγάζει τό τσιγάρο από τό στόμα του και σηλώνει τά μάτια του στή θάλασσα, μ' ένα χαμόγελο στα χείλη. Βλέπει τό κύμα, που παίζει με τά βότσαλα στήν άμμουδιά, ή πέρα, μακρυνά, κ' άπέφταντο πέλαγος, που κρύβει τόσα μυστήρια στα σπλάγγα του. Ποιός ξέρει; Για κάμποσο μένει έτσι. Έστερα γυρνά άργά τά μιλια περιγύρα και μάς βλέπει. Τότε χαμογελάει.

— Χέ, χέ! μια ιστοριούλα, άιντε με καταφέρατε πάλι! Όλοι γελάμε τότε, κι' εκείνος άρχίζει.

— Ήμουν ναυτόπουλο εκείνο τόν καιρό, σ' ένα γοργό πλεούμενο, τήν "Ανατολή". Είχαμε κραιματία στή Χίο και τραβούσαμε ολόδια κει. Σε μια μέρα λογαριάζαμε ν' άράζαμε στο λιμάνι. Χωρίς τόν ξενοδόχο όμως. Γιατί πλάκωσε τό μελτέμι. Κει που έφραζε ολάρμενη ή "Ανατολή", κει που τό κύμα παιγιδιάκι έλουζε τά πλεούρα, ο άνεμος φούσκωνε τά πανιά κι' ολόκληρο τό μάγκο λικνίζονταν χαρούμενο, να σου τό μελτέμι, φοβερό, άγριο, φαρμακερό. Νά, μέσα σ' ένα λεπτό ή άνάτρα. Δέν προφτάσαμε να έτοιμασθούμε και τό πλοίο σπαστάρησε έφρανιαμένο. Η θάλασσα άφρισε μανιασμένη άπ' άκρη σ' άκρη τού πόντου.

— Ίσα πανιά! φώναξε ο καπετάνιος.

Μά που ν' άκούση κανείς. Η φοφτούνα ξεσπασε, σάρωσε σε μια στιγμή ό,τι βήθηκε. Ζωντανή θάλασσα έμπαινε άπ' όλες τις μεριές και πελάγανε. Τό γερό μάγκο τόκαισε σάν καρδύ-τσοφλο, μιά άπ' εδω, μιά άπ' εκεί. Έκει ν' άκούσης τή σαλαλοή και τό θρήνο. Σίδερα βροντούσαν, ξύλα τρίζανε. Έγώ πρωτάρης, ζάρωσα άπ' τό φόβο μου κι' οι άλλοι γέλασαν μ' αυτό. Μά σε λίγο τά πράματα άλλαξαν, όλοι τά χροιάστηκαν στο μάγκο, ο καπετάνιος κ' οί τρώγες. Άν βλέπατε τή θάλασσα.

Σ' ένα κελλι ξεοκλήρισε συμαζεύτηκε. Σκουπίζει τήν εκκλησία, άνάβει τά καντήλια, βοηθεί τόν παπά, χτυπά τήν καρμάνα. Ω!... τήν καρμάνα πως τήν άγαπά! Χρόνια τώρα άνεβαίνει τό στριφτή πέρινη σκαλίτσα τού κομπανιarioύ, κι' άπ' εκεί άντι-κορβίζει κάθε μέρα τά λατρευτά βουνά τής πατρίδας του. Και σημάνει μ' όση δύναμη έχει. Τού φαίνεται πως ή φωνή τής καρμάνας του θά φθάση ως τήν άγαπημένη του πατρίδα, και πως θά πάει τόν χαϊρετισμό του. Μά σήμερα δέν έχει δύναμη να σημάνει δυνατό. Είναι τόσο κουρασμένος, και ή ώρα έφθασε.

Μαζεύει τις δυνάμεις του, τραβά τό σχοινί, μ' όλη τή δύναμη που τού μένει. Ντάν!... Ντάν!. Ντάν!... άκούγονται οι τελευταίοι ήχοι τής αγαπημένης του καρμάνας, και κέρπει άποσταμένος στο σκαμνάκι του.

Γέρονι τό κεφάλι του... κλίνει τά μάτια του, για να μήν τά ξανανοήση πιά...

Άνουβις

Ο ΓΕΡΟ ΚΩΔΩΝΟΚΡΟΥΣΤΗΣ

Πως άνεβαίνει τή στριφτή πέρινη σκαλίτσα τού κομπανιarioύ ο γερο-καθονοκρούστης!... Σέρνει τά πόδια του, τά λιγνά, τά καλαμένια, και με κόπο στήριζεται με τό χέρι άπ' τό σιδερένιο κάγκελο. Άναβαίνει, και κέρνει στο χέρι του τό σχοινί τής καρμάνας, μά δέν έχει, θάρρος, τή δύναμη να σημάνει. Είναι τόσο γέρος, ... και τόσο κουρασμένος... Άλλά δέν είναι και ώρα να σημάνη. Έχει ακόμα κάμ-ποση ώρα καιρό. Κάθεται να ξεποστάση στο μικρό ξύλινο σκαμνάκι, και με σκυφτό κεφάλι, φέρνει στο νοδ τού τά περασμένα.

Πως γέρας, Θεέ μου!... Πως έγινε!... Θυμάται τά παιδικά του χρόνια στήν πατρίδα του, τήν άμορφη και πλούσια Μικρασία, και βλέπει τόν εαυτό του κλονημένο, παιδάκι από νοικοκυρόποιο, με καλούς και φιλόσοργους γονείς, με αγαπημένες άδερφοσύλες. Ο πατέρας του, τό μοναχογιό του, θέλει να τόν μάθη γράμματα, να τόν κάνει δάσκαλο... Και να τος περιστοιχιζόμενος από μικρά παιδιά, που κρέμονται άπ' τά χείλη του, ρουφούν, θάρραζε, τά λόγια του... Πως τ' αγαπά τό μαθητοδία του! Τώρα αυτή είναι ή οικο-

γένειά του. Οι γονείς του πέθαναν. Οι άδελφοί του παντρεύτηκαν. Οι μαθητές άλλαζον, μά αυτός μένει πάντα ο ίδιος, στο ίδιο του αγαπημένο σχολείο... Μένει ο ίδιος... Όχι!... Δέν είναι πιά τό ζωρρό και δυνατό παλληκάρι. Τώρα άρχίζει να γερνά' μά ή άγάπη τών παιδιών δέν τόν άφίνει να τό καταλάβη.

Κι' έρχεται ή φοιτη καταστρόφη τής Μικράς-Ασίας, και σάν κορβέλι βούσκεται κι' άντα κ' άλλους όμοιους του σ' ένα άκοροιάλι τής Μυτιλήνης. Τι να κάνει;... Πως να ζήση;... Δυνάμεις δέν έχει πιά άρκετές...

Σ' ένα κελλι ξεοκλήρισε συμαζεύτηκε. Σκουπίζει τήν εκκλησία, άνάβει τά καντήλια, βοηθεί τόν παπά, χτυπά τήν καρμάνα. Ω!... τήν καρμάνα πως τήν άγαπά! Χρόνια τώρα άνεβαίνει τό στριφτή πέρινη σκαλίτσα τού κομπανιarioύ, κι' άπ' εκεί άντι-κορβίζει κάθε μέρα τά λατρευτά βουνά τής πατρίδας του. Και σημάνει μ' όση δύναμη έχει. Τού φαίνεται πως ή φωνή τής καρμάνας του θά φθάση ως τήν άγαπημένη του πατρίδα, και πως θά πάει τόν χαϊρετισμό του. Μά σήμερα δέν έχει δύναμη να σημάνει δυνατό. Είναι τόσο κουρασμένος, και ή ώρα έφθασε.

Μαζεύει τις δυνάμεις του, τραβά τό σχοινί, μ' όλη τή δύναμη που τού μένει. Ντάν!... Ντάν!. Ντάν!... άκούγονται οι τελευταίοι ήχοι τής αγαπημένης του καρμάνας, και κέρπει άποσταμένος στο σκαμνάκι του.

Γέρονι τό κεφάλι του... κλίνει τά μάτια του, για να μήν τά ξανανοήση πιά...

Σύννεφο

ΒΡΑΔΑΚΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Τά καλοκαιριάτικα βράδια, γυρνώντας από μακρινούς περιπάτους, μ' άρέσει να ξεποσταίνω στις άσβεστοχρωμένες αλτίτσες τών χωριού, που άνάμεσα μ' ένα πλάτυ έγκάρδιο χαμόγελο μ' υποδέχονται, λές κι' ή έπίσκεψή μου είναι τιμή γι' αυτός. Δέν ξέρουν πως να με περιποιηθούν, άλλοι με γάλα φροσκομμεμένο, άλλοι με ζυματό σπιτικό ψωμί και μέλι, και όσι άλλο έχουν και τούς φαίνεται διαλεχτό.

Τά δέχομαι όλα μ' ευχαρίστηση, γιατί τίποτα δέν ευχαριστεί πότερο τήν άπλή τους ψυχή, όσο ή καταδεχτικότητα... Έκείνο όμως που μ' ευχαριστεί πότερο άπ' όλα, είναι να ξανόνομαι μαζί τους σε μακριά κουβέντα, προσπαθώντας να έμβαθύνω στή σκέψη τούς, στήν ψυχή τους. Άν και ποτέ δέν ύποκρίνομαι, λένε με άφέλεια κάθε τί που τούς έρχεται στο στόμα. Με ρωτούν για χίλια δυο μικρογράφματα, με μιά παιδιάσκη περιέργεια, που ποτέ δέν κουράζομαι να τούς άπανώ.

Έπειτά, σιγά-σιγά, θάρρη κι' ή σειρά μου να τούς ρωτήσω για κάτι.

Τί άραγε μπορώ να μάθω απ' αυτούς; Χίλια δυο πράγματα, που στά βιβλία δεν υπάρχουν. Τήν ιστορία κάθε λουλουδιού, κάθε πουλιού, και για κάθε τι που υπάρχει στη φύση.

Γιατί αυτοί δεν παραδέχονται την εξήγηση της έπιστήμης; Έχουν δική τους εξήγηση για κάθε πράγμα, που τους την ανέπνευσε ή άλλη φαντασία τους.

* * *
 "Ετσι σ' ένα απ' τα γλυκά κ' ήμερα αυτά βραδάκια, έμαθα την ιστορία του τριζονιού. Ένώ το ψεγάκι άσπιμανε τ' άγρω, ανεβαίνοντας άργά στον ούρανό, και ένα έλαφρό άγέρακι, που λέει κ' ήταν ό άνασσαμός της νύχτας, μιά χαίδευε άπαλά, σκορπώντας γύρω τ' ά μύρα των λουλουδιών, ή καλή γριούλα, καθισμένη δίπλα μου, σ' ένα περουνάκι της αόλης, μου την διηγήθηκε με μιά φωνή άγρη και γλυκή, σαν τ' ά μουρμουρίσμα τ' ά κρουστάλλινης βουσουλάς που έτρωχε παρέκει.

— Λοιπόν, κοπέλλα μου, τ' ά τριζόνι που άκούς στην ήσυχία της νύχτας, που στή φωνή του έχει κάτι απ' τ' ά παράπονο τ' ά Γκιώνη, ξέρεις γιατί κλαίει; Τ' ά κούεις και τώρα; Μαριώ — λέει στην άγγονή της — μπορείς να πιάσης ένα τριζονάκι να τ' ά δείξουμε τ' ά κυρία απ' έδω; Κι' έξοκολουθεί, ένώ ή Μαριώ τρέχει πρόθυμη σαν ζαρκαδάκι στον κήπο να τ' ά βρή!

— Λοιπόν που λές, κοπέλλα μου, όταν πέθανε ή καλή μας Παναγία, — μεγάλη ή χάρη της — και σταυροκοπιέται ή άπλη γριούλα — όλα τ' ά ζωάκια παντού τρέξαν να τ' ά δώσουν τόν τελευταίο άσπασμό. Πήγαν λιοντάρια, πηγαν έλέφαντες, μέλισσες, μιμίνγκια, δελφίνια, και όλα, όλα όσα υπάρχουν στον κόσμο μας. Τ' ά τριζόνι είναι πολύ άδύνατο, κ' ούτε να τρέξει ούτε να πετάξει μπορεί γρήγορα, κ' όταν πήγε να φιλήση την καλή μας Παναγία, τήν είχεν πιά σημάδα. Και από τότε τ' ά πήρε τόσο παράπονο, που κάθε άπόβραδο κλαίει λυπητερά, "Ε, έχει και δικιο.

* * *
 Σώπασε ή γριούλα και με κοίταξε σ' ά μάτια μ' άνησυχία, προσπαθώντας ίσως να μαντεύσει τήν έντύπωση που μ' έκανε ή διήγησή της, κ' άν μόρεσε να μ' ά μεταδώσει κομμάτι απ' τήν πίστη της απ' τή. "Η Μαριώ δν τ' ά μεταξί μουφερε τ' ά πολυθρόνητό τριζονάκι. Βρίσκειται και πιάσεται εύκολα σ' ά χαμολάδα και σ' άτους θάμνους. Μοιάζει με μικρή άρκιόδα. "Έχει όμας δυο μεταξίνα φτεράκια, χτυπάει τ' άνα άπάνω σ' ά άλλο, και τ' ά χτύπημα αυτό άκούγεται σαν γλυκό παραπονιάρικο κλάμμα. Τέτοιες όμορφες ιστοριούλες άκούω απ' τούς άπλους χωρικούς, άπλους και γλυκούς όπως και ή φύση που ζουν άνάμεσά της.

ΔΕΙΛΙΝΟ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

"Ήταν ένα σούρουπο τ' ά Αύγουστου. Βγήκα απ' τ' ά σπίτι για να κάνω τόν συνηθισμένο μου περιπάτο. "Όταν περπάτησα λίγο κ' έφθασα στή θάλασσα, δέν μόρεσα να συγκρατήσω τ' ά θαυμασμό μου. Κείνη τήν ώρα βασιλευε ό ήλιος με όλη του τή μεγαλοπρέπεια, δίγοντας στή θάλασσα διάφορα χρώματα.

Μαγεμένος απ' αυτή τή μεγαλοπρέπεια, έκατσα σ' ένα βράχο κ' άρχισα να όνειροπολώ. "Η θάλασσα ήταν ήσυχη.

Μόνο ένας έλαφρός κρότος άκουγόταν όταν τ' ά κύματα έσκαζαν στήν παραλία, ένας τραμικός κρότος κοθμοίσε σαν ρουχιοόδι που σ' ά μεθοόσε, που σ' ά λικνίζε, σαν νανοόστρια. Με τ' ά μεθυστικό αυτό νανοόστρια τ' ά θύλασπας άποκοιμήθηκα.

"Όταν έξπννησα, ό ήλιος είχε δύσει. "Έρρισε να φύγει.

"Αποχαιρέτησα μ' ένα βλέμμα τή θάλασσα μου και τράβηξα για τ' ά σπίτι.

Ταχύς τ' ά Πεπερωμένο

XAMENES XAPEΣ

Θέλησα τή σκέψη μου σ' ά ψηλά να τήν πλανέψω. Σε γωνιές άδώρητες, σ' ά μέρη άλαργινά, Κάποιες χαρές άφραστες θέλησα να δρέψω...

Πλανερμένη νιότη μου, όνειρα στερνά.

Γίνηκαν θεόρατοι βράχοι τ' ά λιθάκια.

Τ' ά λουλουδία πίνκωσαν φοβεροί φραγμοί,

Θόλωσαν τόν ποταμό τ' ά νερά καθάρια.

Τήν καρδιά μου άγνώριστοι πλάκωσαν καίμοι.

Κι' ός θαρτή τ' ά σούρουπο θ' ά με βρή μονάχη.

Με σπασμένα τ' ά όνειρα τ' ά χρυσά φτερά.

"Από χρόνια άρχίνισαν τή σκληρή τους μάχη, Μά... ότιμένα, νίκησε ό πόνος τή χαρά...

Νεράϊδα τ' ά Γαλιού

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— "Αν βρείς στο δρόμο έκατό δραχμές, τί θ' ά τις κάνης; Έτίνα; Θ' ά τις κρατήσης;
 — "Όχι, θεις μου.
 — "Α, μπράβο. Τί θ' ά τις κάνης;
 — Θ' ά τις ξοδέψω!

Ναπολεόνη

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 247^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΣΥΝΘΕΣΙΝ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ
[1^{ος} Διάκλ. 1929, φυλλ. 41.]

Στόν Διαγωνισμόν αυτόν περιλαμβάνονται οι Συλλογές των Πνευματικών Άσκήσεων που όποβλήθησαν πέρος, μετά τήν προκήρυξη, και φέτος, μετά τήν παράταση της προθεσμίας. Από τής Συλλογές αυτές δημοσιεύθησαν Άσκήσεις σ' όλα τ' ά φυλλάδια τ' ά 1930, από τ' ά πρώτο, και θ' ά εξακολούθησαν να δημοσιεύονται ως τ' ά τελευταίο (Μόνο σ' ά μερικιά φυλλάδια δημοσιεύθησαν κ' Άσκήσεις από τής Συλλογές τ' ά Πεντάθλου 1928-1929.)

Τάποτέλεστα βγαίνουν ως έξης: "Από κάθε Συλλογή μετρούνται οι δημοσιεύσιμες Άσκήσεις (έγκριμέντες). "Απ' αυτές, μετρούνται έπίσης όι έπίκτιως όφρατες (πρωτότυπες, έξυπνες, καλά στιχοποιημένες κτλ.) Προσθένται οι δυο αυτοί αριθμοί και τ' ά άθροισμα δίνει τή θέση του στόν διαγωνισμόν.

"Αν δυο έχουν τ' ά ίδιο άθροισμα, προηγουται έκείνος που έχει τόν δεύτερο αριθμό μεγαλύτερο, δηλαδή περισσότερες όφρατες Άσκήσεις. "Ο δ' άριθμός των Έπίσημων τ' ά καθενός είναι τ' ά ήμιν τ' ά δύο άθροισματός του. Π. χ. "Ο Α. έχει 18 δημοσιεύσιμες Άσκήσεις. "Απ' αυτές οι 8 είναι έπίκτιως όφρατες. 18+8=26. Έπίσημα 13.

"Επειδή ό χώρος δέν έπιτρέπει να δημοσιεύονται όλοι αυτοί οι άριθμοί τ' ά διαγωνισμένου, δημοσιεύεται μόνο ό άριθμός των Έπίσημων, κ' απ' αυτόν, καθώ; κ' από τή θέση του στόν Πίνακα, μπορεί να μαντέψη και τούς άλλους.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (από 16 ετών και άνω κλάση και όσο δέν σημειώνουν ήλικία στή Συλλογή των.)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: "Ελευθέριος Ν. Ρουσσάκης [20Ε]. ("Εκτός Διαγωνισμού: Μεγάλη Έλάλας [20Ε].)

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μιμόζα [18Ε]. — Πορφυρογέννητη [18Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ταξάν [15Ε]. — Φαύστα [14Ε]. — Ούρανο Τόζο [14Ε]. — ("Εκτός Διαγωνισμού: Μικρομέγαλη [15Ε].)

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, από [14Ε] εις έκαστον: Νέμεσις, Δούλη Δωδεκάνησος, Πέτρος Ριτσάι, Νίση Δόξα, "Ηρώ.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ: Αυγαριά [13Ε], Σαλονόφουσα [13Ε], Σμυρνιωτάκη [12Ε], Κυρά Φροσύνη [12Ε], Τσοκνίδα [12Ε].

Γ' ΕΠΑΙΝΟΣ, από [10Ε] εις έκαστον: Χιονολούδο, Λούλα, Καστανή Νεράϊδα, Άγριοτριανταφυλλία, Ήλικότης των Κέκνων, Πιτσιρίκος, Άδν Ζουάν.

ΜΕΣΙΑ ΤΑΞΙΣ (12-15 ετών)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Πάνθειια Άβραδάτου [20Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Άρνη Ψυχούλα [18Ε]. — Έγγεζίστα

[18Ε]. ("Εκτός Διαγωνισμού: Άμαρυνίλις [18Ε].)

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ραπουτιν [16Ε]. — Μικρός Καλλιτέχνης [16Ε]. — Τόνης Έρμουπολίτης [16Ε]. — ("Εκτός Διαγωνισμού: Περίπλοκός [16Ε].)

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, από [14Ε] εις έκαστον: Μύρτα Ρόζου, Άγνωνστη, Ειφομάχος, Γεώργιος Άβέρωφ, Για τήν Πατρίδα, Άκούρδιοστο Ρολόϊ, Γιγαντιαίος Νάνος, Άθανάσιος Διάκος, "Ιούλιος Καλαρά, Άστραπόβροντο, Έρσηνη, Μύρο τ' ά Μαγιοδ, Αντιγόνη, Κατίνα Η. Κεχαγιά.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, από [12Ε] εις έκαστον: Μοκοκό, Νερωδ, Καραμπατάς, Μικρά Άλσαίς, Ρωμικός Πράγιν, Γκύνης, Τραπουλόχαρτο, Μικρός Φίλος, Νεράϊδα τ' ά Σχοτεινιάς.

Γ' ΕΠΑΙΝΟΣ, από [10Ε] εις έκαστον: Άρλάνδα, Τσάμπερλιν, Ναυτάκι, Μύρον τ' ά Άνδρου, Πειρακτήριον, Καπετάν Μουστάκας.

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ (11 ετών και κάτω)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ηλιοαρχος Γράν [18Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Αυσόχαρτο [16Ε]. — Χρήστος Γ, Σολωτής [12Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μέγας Άλέξανδρος [10Ε]. — Λευκάτα [10Ε]. — Μικρούλα Τραλάλα [10Ε].

Στό έρχόμενο φυλλάδιο θ' ά προκηρυχθή ό νέος Διαγωνισμός προς Σύνθεσιν Άσκήσεων για τ' ά 1931.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

"Αθήναι, 42 όδός Εδριπίδου, τήν 29 Σεπτεμβρίου 1930

ΛΙΓΟΙ έλαβαν μέρος στόν 247ο Διαγωνισμό Άσκήσεων, — λίγος βέβαια σχετικώς με τ' ά πλήθος που λάβαναν μέρος σ' ά προηγούμενους. Άδν έξερω που να τ' ά αποδώσω. Μήπως ίκανοποιήθηκαν πιά και τραβήχθηκαν πολλοί καλιοι συνθέτες, χωρίς ναναφανούν ίσάριθμοι νέαι; Μήπως δέν έλαβαν μέρος τ' ά περισσότερα άγόρια, άπασαρολημένα με τόν Άθλητισμό;... "Ο, τι και άν είναι, άς έλπισω ότι στό νέο Διαγωνισμό, που θ' ά προκηρυχθή στό έρχόμενο, θ' ά λάβουν μέρος πολλοί. Προσδοκώ μάλιστα όσους μ' άνηγγέλσαν ότι έτοιμαζον Άσκήσεις, να προσέξουν τήν προκήρυξη, για να μη ρωτούν πάλι πότε και πώς μπορούν να τις στείλουν.

Με γεια στό καινοόργιο σπίτι, Κασοαίδα. "Ε, άπό έλατες μετακόμισι, δέν περιζήεις που άργησε να μ' ά γράψης, ούτε που τ' ά γράμμα σου, γραμμένο πρόχειρα σ' ένα τραπέζι, που κουνιόταν, είναι λιγάκι άνωμαλο. Τέτοια στις μετακομισεις άλλο τίποτα. Και τώρα περιμένω τίς λύσεις σου μ' άναμέτες, και να μ' ά αναγράψης άμα τακτοποιηθείς, στό τραπέζι σου πιά, που βέβαια δέν θ' ά κουνιέται...

Πολύ καλά ζωγραφισμένη ή Μαγική Εικόνα σου, Κάποιε. Άλλά

άλυτη. Δυο έλοχα τ' ά καθώρας, ένα άσπρο και ένα μαύρο. Πάνεμα ζι-μαζι. Και ρωτάμε: "Εδ άσπρο (θα νικήση) ή τ' ά μαύρο; Παύς θ' ά αλληλογιστή ναναπολογιστή τήν εικόνα, για νανακαλύψη τίς λέξεις «τ' ά μαύρο» σχηματισμένες άπάνω στο φράχτη! Νά κάμουμε π' ά καθαρή έρώτηση; Νά πούμε π: χ: «κάποι είναι γραμμένο π' ά θ' ά νικήση και φάξτε να τ' ά βρήτε»; Τότε πάλι έβ' άταν εύκολότατο. Γι' αυτό έλα... περιμένω καμιάν άλλη.

Σ' ά συγχαίρω, Άγγουρολογίωτα, για τήν έπιτυχία σου, στός κολληθητικούς άγώνες (400 προότιως σ' ά Β' και 50', πολύ καλά!) Μήν άμφιβάλλης ότι τ' ά Σήμα θ' ά γίνει κομφοτάτο, με όφρατο σχέδιο, από καλό μάτταλο, με καλό άνωμαλο, και δέν θ' ά μοιάξη καθόλου με τ' ά πρώτιστα έκείνα μερικόν Συλλόγων και Σωματείων. Θ' ά νοστήξη βέβαια παραπάνω απ' αυτά, μ' ά θέξξη. Και τ' ά άλλο που είχα κάνει, έπίσης όφρατο, έκδοτική τότε τρεις χροιάς άρχιμάς, δηλαδή 45 σημερινές.

Ποιός τ' ά χάρη σου, Άρσοούλα, που πέρασε τ' ά κλοκαίρι σου στό Γραδο, σ' αυτόν τόν παράδεισο τών παιδιών. Και τί όφρατα που μ' ά τον περιγράφεις! Περιμένω τώρα τ' ά κομμάτι σου για τή Σελίδα. Μ' ά βέβαια πρέπει να καταγίνεσαι π' ά πολύ μαζι μου, άποφ φιλοδοξής να τ' ά γίνης συγγραφέας.

"Η Άνοιξιάνη Βροχούλα έλαίπε ένα έλάκληρο χρόνο από τήν άγαπημένη της πατρίδα. "Εφυγε τόν περαμένο Σεπτέμβριο και πήγε πρώτα στή Βενετία. "Από κει στό Παρίσι, όπου πέρασε όλο τ' ά χειμώνα. "Επίστω παροόσια: Βρυξέλλες, Στορσοόβιργο, Βερολίνο, Άρέσση, Πράγα, Βιέννη και Ρόμη. Στή Βιέννη άρρώστησε από τήν κωλοκαρία που έκανε Άδγουστο μήνα. "Η Ρόμη τ' ά άρασε πολύ, γιατί είναι «μιά μικρή Άθήνα». Και τ' ά Παρίσι τ' ά άρασε, όχι 5 μως κ' οι Γάλλοι. Γιατί δέν τούς βρήκε φιλοξένους έσπομένως ούτε πολιτισμένους. "Εγώ δέν ένοώπω πολιτισμό — μ' ά γράφει — τή λατρεία τ' ά πεντάρας και τ' ά ραδιόφωνο. "Ο χαρακτιρισμός τ' ά άθληθινά πολιτισμένου λαού είναι ότι είναι φιλοξένος. Πολύ σωστό! Και να μ' άν λέγουν ότι κ' οι άγγροι, όταν δέν σ' ά τρώνε, σ' ά φιλοξενούν, έχομε όμως τ' ά παράδειγμα των Άγγλων, που μ' ά έλγη τους τήν έθνική περηγάνεια, δειχόμεν τή μεγαλύτερη ευγένεια και προθυμία στός έξένους — που τούς σπαστασχη, δέν λένε ούτε καλημέρα.

"Η Κόρη των Άθηνών, από τ' ά Μαγούλανα που παραθερίζεις, μ' ά περιγράφεις άριστοτεχνικά τ' ά ανατόρια που έχτισε κει-πάνω ή κυρία Παπαδοπούλου, ή Μάννα τ' ά Σπρακιάτη, και θαυμάζει τήν άργασία, τόν άγώνα, τ' ά έξοχη αότης γυναικας που τήν είδς από κοντά. Πέντε δλάκωρα χρόνια πάλαψα «με τ' ά φυσικά και τ' ά ανθρώπινα στοιχεία» για να κινή αυτό τ' ά ανατόριο τ' άν φταγών. Και μήπως είναι τ' ά μόνο που έκαμε; "Ο, λη ή ζωή τ' ά Άνας Παπαδοπού-

λου είναι μ' ά άφοσίωση, υπεράνθρωπη μορφή με πόημα, τήν πατρίδα και στή φιλοπρωσία. "Οσο για τ' ά «ζήτημα», ή φίλη μας φρονεί ότι όπερτερον τ' ά κορίτσια άποούτατα γιατ' ά τάγορια δ' άν θ' έλ' άν να όπερτερήσουν. "Αμα τ' ά θελήσουν, θ' ά κατορθώσουν.

Τ' ά Τραπουλόχαρτο είχε πάει στην κατασκήνωση τ' ά Χ. Ε. Ν. στό Μεγάλο Πεδο, και δέν φανταζόσε τί όμορφα που πέρασε κει πέρα. Παχυνδία, κολύμπια, βαρκάδες, παλοπορίες και πάει λέοντας. Και τ' ά καλύτερο, που οι περιόστερες συνταφίσσες ήταν Διαπλάσοπούλες, και τ' ά Τραπουλόχαρτο μπορούσε κ' έκει να μιλά για μένα. Για όλ' αυτά, γύρισε από τ' ά Μεγάλο Πεδο με μεγάλο ένθουσιασμό για τή Χ. Ε. Ν., που μαζι με τή Χ. Α. Ν., είναι ό καλύτερος Συλλογος που έχομε στήν Άλλάδα, και σκοπεύει να όπιστηρήξη τ' ά έργο τους όσο μπορεί.

Βλέπεις τώρα, Άνοιξιάνη, πόσο άδικο είχες όταν ένόμιζες πως δέν σ' ά... καταδεχόμην; Με μεγάλη εδχαριστήρη διάθεση τ' ά γράμμα σου κ' είδα πως περνήξ τήν ήμέρα σου τώρα που δέν έχεις σχολείο. Καλή κ' ή ιδέα να κείξεις μικρά θεατρικά έργα για διασκέδαση. Άλλά ή «Γυναικία» που κείξες δέν ήταν τόσο κατάλληλη γ' ά παιδιά. Γι' αυτό κ' ή καμμένη ή Φατιμέ γέλασε τή στιγμή που γύρισε να κρύψη τόν Φιλόσοφο και χάλασε λίγο τήν έπιτυχία. Σοφ σ' άσταίνω να πάρης τούς δυο τόμους τ' ά «Παιδικό θεάτρο» τ' ά Χ. Ε. Ν. σου, ή τ' ά «Παιδικό θεάτρο» τ' ά Χ. Φέρρη. Θ' ά βρήξ μέσα π' ά κατάλληλα έργα με λίγα πρόσωπα.

"Η Μεταγλωσσική Ύσταρες μ' ά περιγράφεις — και τί ζωγρά! — τήν άναστατήση του μαθητικού κόσμου τώρα με τ' ά άνοιγμα τών σχολείων, και γενικά τήν κίνηση τ' ά Φθινοπόρου με τίς έπιστροφές από τήν έξοχή και τίς μετακομισεις. Άλλά δέν είναι καθόλου χαροόβηνη. Γιατί αυτή τελείως πιά τ' ά σχολείο, κ' όποτε για να έγγραφη θ' ά ξαναπαίξ, όπως πήγαμε άλλους πρώτ' ά πρώτ' και με τ' άση χαρά, όποτε τ' ά κυριούρια βιβλία «τ' ά ανώτερης τάξης» θ' άγοράσση, που τ' ά φανόταν «π' άς έλαμπν σαν ζάστρια» μέσα σ' ά παλιά... "Ε, τί να γίνη! "Η ζωή έλάζει. Π' άς άλλάξουν κ' οι έποχές, και πότε είναι άνοιξη και πότε φθινόπωρο;... Άλλά καθ' έποχή τ' άς ζωήξ, όπως και τ' ά χρόνου, έχει τίς χαρές της...

"Ελαδα, Έλληνοπούλο, και τίς λύσεις σου έξη φυλλάδιον, και τ' ά όφρατο σου γράμμα. Περιμένω τώρα τίς έντυπώσεις σου από τή μεγάλη αυτή έδωρομή των Προσκόπων τ' ά πόλης σας στό Κάτρο. "Ελαδες λοιπόν γράμματα από τρία Διαπλάσοπούλα πριν ιδής άκόμα δημοσιεύμένη τήν Άγγελία σου; Φαντάζομαι τήν έκπληξη και τή χαρά σου... Για τήν άπορία σου εκάηνη μη μέμνηται τόσο τόν έαυτό σου: και π' ά μ' ά άλλα Διαπλάσοπούλα, καθόλου καυτά, τήν είχαν και μ' ά ζήτησαν να τούς τ' ά λύσω.

"Η γνώμη μου, Διαγωνικό, είναι ότι έκαμες πολύ καλά να προτι-

μήσης από τ' ά Πανεπιστήμιο τήν "Ανωτέρα Έπιτεχνική Σχολή, άποφ έξεις τόσο κλίση σ' ά μαθηματικά, που είναι γενικώς σπάνιο, και προπάντων σ' ά κορίτσια. Σοφ εδχαίρει έπιτυχία γιατ' ά εισαγωγικές εξετάσεις και σ' εδχαριστώ που, άμα μ' άξες, θ' ά φροντίσης να με διαδώσης. "Εχω βέβαια Διαπλάσοπούλα κ' έκει, άλλ' άχι άρκετά. Είδα και τί όφρατα που πέρασε στήν Τήνο με τίς όρωσιές, που σ' ά έκαναν να φέρης τ' ά βράδυ χαμωναίτικα.

Κρητική Οδρανή, από τ' ά φευδώνωμο, καθώ; σου είδες, σου ένέκρινε. Καθόλου παράξενος π' άς τ' άρες τ' ά θάρρος να μ' ά γράψης. Παράξενος θ' ά ήταν τ' ά έναντίο... Σ' εδχαριστώ πάλι για τ' ά καλά λόγια κ' έλπίζω τώρα να μ' ά γράψης συχνά.

"Αλήθεια, Άλκαίς, είχα πολύ καιρό να λάβω γράμμα σου, αλλά είσαι διακιολογημένος. "Ο κ' Φαίδων δέν είπς ότι τ' ά σχολεία τ' ά καιρού του ήταν καλύτερα από τ' ά σημερινά, αλλά ότι οι μαθηταί έκαίνου τ' ά μαύρο δέν είχαν τόσες άξιώσεις κ' ύπόμειναν τίς έλλείψεις καρτερικώτερα. Αύτά άναπαύσει και στή σημερινή του Έπιστολή. Τ' ά έτι μ' άς άρσούν, από αίσθημα, τ' ά καλιά, είναι άσχετο με τήν άντικειμενική κρίση τών πραγμάτων. Και τ' ά πράγματα έλα προσέδουν. Προοδύει λοιπόν και τ' ά Σχολείο. Τ' ά πρόγραμμα, ό τρόπος και τ' ά πνευματή της διδασκαλίας, ή μεθοόδος, τ' ά βιβλία, ή γλώσσα, είναι άνωτερα από τ' ά παλιά, παιδαγωγικώτερα, έπιστημονικώτερα. Αύτό δέν μπορεί να τ' ά άριστοτήση κανένας.

Αυτό τ' ά γράμμα σου, Δακίνα, ήταν όπωροόητος π' ά ζωγρά και, με τ' ά φρακό, μ' άπορεσε όπωροόητος να τ' ά διαβάσω. Ναι, μπορείς να μ' ά στείλεις ένα έργο σου, όχι για τ' ά Σελίδα, παρά για να σου π' ά τή γνώμη μου. Φτάνει να είναι γραμμένο καθαρά, για να τ' ά διαβάσω άκοπα. "Οσο για τήν άλλαγή τ' ά τίτλου σ' ά κείνο που έστειλεις π' ά καιρού, πολύ όδσοκόλο! Π' ά να φάξω τώρα να τ' ά βρω, και π' ά να θυμηθ' ά «θαλασσινά συντηρίμα» άντι «Φαράβαρκα»;... "Ε, όταν με τ' ά σπείρω, θ' ά έλθη σ' ά χέρια μου. "Ε, είναι, άπάρεται κ' έλπίζω, να τ' ά θυμηθ' ά μόνο δέν σου τ' ά όπ' άσχομαι.

Πολύ ένδιαφέρον και τ' ά σημερινό γράμμα τ' άς Μεγάλης Έλλάδος. "Υποστηρίζεις ότι μπορεί κανείς να κρίνη για ένα πράγμα κ' από τόν έαυτό του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπαρηνήρηση, όταν είναι κλοπιστή κ' άκριβολογημένη, μπορεί να έπαλωθ' ός γενικότητα και να συναγινώσθη με τή λογόμενη άντικειμενική. "Αν τ' ά κορίτσια ήταν φύσει όπωροόητερα, δέν θ' ά όπερτεροόσαν όποτε μετ' ά φορά. Και θυμίζεις τήν παροιμία «τ' ά γνώση τήν δειπνάν κ' όσα έλαχαν τήν πηραν», άγόρια ή κορίτσια εθ' άκατο του, γιατί όπως άναπτύσσει κ' ό κ. Τέλλος Άγρας στή «Νέα Έστία», με αυτοπα

